

Списание
за екология
и горско
стопанство

Излиза от 1899 г.

Гора

2⁰⁰ лв.

3/2008

*Седмица на гората
7-13 април 2008*

СТРУКТУРИ
КЪМ ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ
ПО ГОРИТЕ

STIHL®

www.stihl.bg

9 770861 757009

www.gorabg-magazine.info

Сред природата, както у дома.

Доверете се на качеството от STIHL. Като водеща световна марка за моторни триони STIHL вдъхновява с уреди, които са идеално приспособени за работа на открито. Всеки модел съчетава оптимално управление с

убедителен комфорт, независимо от това дали се използва за подготвяне на дърва за огрев или за професионална поддръжка на гората. При STIHL винаги ще намерите уреда, с чиято помощ ще се справите и

с много други задачи по полето, покрай дърветата и храстите. За целта се обърнете към най-близкия до Вас дистрибутор на STIHL - той с удоволствие ще Ви консултира при избора на подходящия за Вас продукт.

„Хубава си, моя гора“

Дори за неспециалиста е ясно, че жизнената и здрава гора е най-мощен природен щит срещу аномалиите в климата. А като лесовъди ние сме длъжни да работим за поддържането на гората като устойчива екосистема.

В същата посока са и общоевропейските решения за противодействие на климатичните промени. Поставените от Европейския съюз през март 2007 г. амбициозни цели - за намаляване на емисиите на въглероден диоксид с 20 % до 2020 г., за увеличаване на дела на възстановимите източници на енергия с 20 % и за ограничаване на нарастването на температурата само с 2° С, бяха продължени с решението на Европейската комисия от 23 януари 2008 г. да се приеме до края на годината пакет от мерки, целящи оптимизиране на енергийната и природозащитната политика на Европа. Климатичната промяна в контекста на растежа и заестостта бе темата на пролетната среща на лидерите на европейския съюз от 13-14 март в Брюксел.

В България на 18 март президентът Георги Първанов официално обяви президентската инициатива „Хубава си, моя гора“, която още през тази година да стартира със залесяването на поне 500 000 фиданки. Целта на инициативата е създаването на нови гори и грижата за тях да станат всенародно дело. За да се противопоставим на аномалиите в климата, донесли ни през последните години порои, наводнения и горски пожари.

В дните преди Седмицата на гората очакваме приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за горите. Опитът на поколения лесовъди, в който се вглеждаме традиционно през Седмицата на гората всяка година в началото на април, ни задължава да се грижим по най-добрия професионален начин за българската гора.

Главен редактор:
инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ
boris@dag.bg

Редактори:
СВЕТЛАНА БЪНЗАРОВА
light@dag.bg
(вотещ на броя)
ЕКАТЕРИНА ИЛИЕВА
eiporova@abv.bg

Литературен
и рекламен сътрудник:
ЮЛИЯ СЪБЧЕВА
yulia_sabcheva@abv.bg

Технически редактор:
ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА
nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортер:
ИОРДАН ДАМЯНОВ

Графичен дизайн:
ГЕОРГИ-МОМЧИЛ ПОПОВ

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 988-86-42; 989-55-40/Б. 212; 213;
тел./факс: 988-04-15.
<http://www.gorabg-magazine.info>
E-mail: gora@dag.bg

BIC TTBBBG22
IBAN BG39 TTBB 9400 3121 0404 50
СЖ „Експресбанк“ АД, клон София.
Печатни коли 4. Формат 1/8 от 60/90.

Броят е погнупан за печат на
24.03.2008 г.

Индекс 20346.

Годишен абонамент - 20.00 лева.

Отделен брой - 2.00 лева.

Отпечатано - „Фатум“ ООД

В броя

2 Приветствие от доц. д-р Стефан Юруков -
председател на Държавната агенция по горите

3 Как възниква Седмицата на гората?

4 .. „Гора“ представя Акционерно дружество „Кракралес 2000“

14 Лесозащита - Здравословно състояние на горите - 2008 г.

17 С „Фортуна“ към бъдещето

18 Структури към държавната агенция по горите
(поценски кодове, названия, ръководители и телефони)

21 В отговор на публикуваното - Практически резултати при
стопанисване на издънковите гори

24 Горските пожари през 2007 г. -
статистика, анализ, превенция

26 Предложение за увеличаване на медоносната растителност

28 „Актуалното“ през годините -
Лесовъдите заслужават своята красива Седмица

29 Екзотичният свят на дърветата

30 Горите по света - Република Южна Африка -
големите три за устойчиво стопанисване

32 Гост на редакцията инж. Стефан Сачков - Поласкан съм, че
работя в световната империя „Хускварна“

36 Wood-Mizer направи „умния избор“

На корицата
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

CONTENTS

- 2 Message from Ass. Prof., PhD. S. Yurukov - head of State Forestry Agency
- 3 How does The Week of the forests appear ?
- 4 In Bulgaria there is no other similar to joint-stock company „Kraakales 2000“ („Gora“ magazine presents)
- 14 Health condition of the forests and measures for their preservation
- 17 With „Fortuna“ to the future
- 18 Units of State Forestry Agency
- 21 In response of the published - Practical result of coppice forest management
- 24 Wildfires in 2007 - statistics, analysis, prognosis
- 26 Proposal for increase of vegetation for honey supply
- 28 „The Actual“ in the years - Silviculturists deserve their Holy Week
- 29 The exotic world of the trees
- 30 The forests all over the world - Republic of South Africa - The great three prerequisites for sustainable management
- 32 Guest in editorial office - Eng. Stefan Sachkov: I am pleased to be a part of world empire „Husqvarna“
- 34 Photo competition „The elders“

Подробна информация за дейността на Държавната агенция
по горите може да намерите на Интернет адрес www.dag.bg

Приветствие от Държавната агенция по горите

УВАЖАЕМИ ЛЕСОВЪДИ,

Тази година за осемдесет и трети път ще отбележим празника на всички лесовъди, на всички, ангажирани със съхранението на българската гора. За първи път Седмица на гората е проведена през пролетта на 1925 г. Няколко месеца по-късно този празник е узаконен с новоприетия Закон за горите като Празник на залесяването. Станала традиционна, Седмицата на гората е празник не само на лесовъдската колегия, но и на всички, които милеят за нея и я обичат, защото горите на България се възприемат от българското общество като част от националното богатство и националната ни идентичност. Техните икономически, социални и екологични функции са от особена важност за изграждане на европейския облик на страната ни.

Днес значението на българската гора вече излиза от националната рамка и се възприема със своята европейска и световна значимост.

В изпълнение на Програмата на Правителството на Република България и в отговор на обществените очаквания за устойчиво развитие на горската екосистема ние правим необходимото това богатство да се управлява професионално от стабилен горски сектор, да бъде ефективно стопанисвано и умножавано за следващите поколения. Това изисква голяма отговорност и предполага всеотдайни ежедневни грижи от страна на лесовъдите.

Утвърждавайки своето място в голямото Европейско семейство, ние се чувстваме длъжни да съхраним положителния опит, добрите традиции, утвърдени в дългогодишната история на горското стопанство, като в същото време взаимстваме добрите практики на европейските ни партньори.

Предстои преодоляването на нови предизвикателства, при което трябва да отстояваме принципите на националната горска политика и да защитим еднинна позиция при разрешаването на основните проблеми на горите в България.

Един от основните въпроси е свързан със залесяването. Необходимо е да увеличим инвестициите в тази област. Въпреки финансовите проблеми, през 2007 г. са създадени нови 40 000 дка гори. Липсата на горски пътища е проблем за ефективната превенция и борбата с горските пожари, за по-добра охрана на горите и своевременно провеждане на лесокulturните мероприятия. Недостатъчната гъстота на горскопътната мрежа възпрепятства и ефективния дърводобив. Предстои да се увеличат неколкостранно средствата за строителство на нови и ремонт на съществуващите горски пътища. През 2007 г. е постигнато чувствително намаляване на броя на констатираните с актове нарушения - нивото е рекордно ниско за последните 17 години. Мерките по охрана на горите, реализирани или утвърдени се през 2007 г., спомогнаха да се създаде един модел на работа, при който трайно се ограничават нарушенията. Общото количество на незаконона дървесина по актове и протоколи е намаляло с 35 на сто.

След приемането на промени в Наказателния кодекс за криминализиране на деянията на нарушителите в горския фонд през 2007 г. са най-много отчетените и влезлите в сила осъдителни присъди над браконьерите. Незаконните набези рязко намаляха. Това дава основание да смятаме, че сме на правилния път.

Като страна, ратифицирала Бернската конвенция, ние сме длъжни да поддържаме гивечовите популации на определено ниво за съхраняване на биоразнообразието, съобразено с разумните икономически и културни потребности на обществото.

Състоянието на гивечовите запаси в държавните гивечовъдни станции е стабилно. За 2007 г. имаме ръст на популациите за всички видове гивеч в сравнение с 2006 година. За съжаление в останалите ловностопански райони на страната гивечът е сериозно намалял и държавата не разполага с достатъчно средства, за да осигури стопанисването му и да изпълнява ефективно необходимите ловностопански мероприятия. Това е главната причина, поради която в разработения проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за лова и опазване на гивеча се предвижда възможност стопанисването и ползването на гивеча в гивечовъдните участъци на държавните лесничейства заедно с базата за ловен туризъм, която е държавна собственост, и биотехническите съоръжения, да бъдат предоставени чрез конкурс на юридически лица, регистрирани съгласно действащото българско законодателство.

Сега е нужна правилно изградена стратегия за развитие на гивечовите запаси и ловното стопанство, както и създаване на оптимални условия за неговото функциониране.

Пред нас стоят много други сериозни цели: създаване на финансово устойчив и икономически стабилен горски сектор при съблюдаване на интересите на всички заинтересовани страни; създаване на Фонд "Българска гора" и акумулиране на финансови средства, които да се използват за извършване на необходимите горскостопански мероприятия и опазването на гивеча и рибата с цел запазване и увеличаване на горското покритие на страната и запазване на биологичното разнообразие в горските екосистеми.

За осъществяването на всичко това разчитаме изцяло на хората, работещи в структурите на Агенцията. Те са най-важният ресурс, решаващият фактор и смисълът на промяната, която извършваме. Като самостоятелна организация ние ще дефинираме отново, заедно с тях, системата от ценности на Агенцията. Ще инвестираме в повишаване на знанията и практическите умения. При създаването се условия няма място за самоцелни премествания, промени или уволнения. Ценен е всеки работник, горски стражар, техник, експерт, ръководител.

Ето защо се обръщам с уважение към всички вас, за които отправна точка в отношението към горите са професионализмът, любовта, уважението и преклонението пред това неоценимо природно богатство.

Използвам случая, за да изкажа своята благодарност към лесовъдската колегия за това, което е създадено и се създава, за ежедневните усилия то да бъде съхранявано и умножавано. Уверен съм, че и занапред ще се полагат необходимите грижи за подобряване на състоянието на горите и горските ресурси на Република България. Като благодаря още веднъж за труда и усилията на цялата лесовъдска колегия, на всички горски служители пожелавам здраве, сили, лични и професионални успехи.

Доц. д-р Стефан ЮРКОВ
Председател на Държавната
агенция по горите

Как възниква Седмицата на гората?

В горския периодичен печат, и най-вече в сп. „Горски преглед“ - издание на Дружеството на лесовъдите в България, още през 1923 г. се появява идеята за организиране на един за цялата страна „ден на гървото“. Залесяванията в България по това време, извършвани от по-букни просветители и техните ученици, вече имат над 40-годишна история. Организираната борба с ерозията, започнала през 1905 г. със залесявания на голи и опороени терени, вече има явни положителни резултати. Пионерът в това дело - френският лесовъд Феликс Вожли, за шестте години работа в България, построява 18 баража в 16 пороя и залесява около 5000 дка ерозирани склонове. Обществеността е готова да окаже почит към чудото - преобразяването с нови гори на умъртвените от сечи, пожари, ерозии и порои планини.

В кн. 3 на сп. „Горски преглед“ от 1925 г. четем: „Напоследък лесовъдската мисъл и горската служба у нас зарегистрираха един нов и от твърде голямо значение за бъдещето на горското дело актив. След една доста дълга и системна подготовка от страна на Отделение-то на горите и лова (бел. ред.: с инспектор Тома Захариев), при пълното съчувствие и похвална настойчивост от страна на министъра г-н Я. С. Моллов, въвежда се и у нас, по примера на Северна Америка и други страни „Празник на залесяването“ в училищата“.

С Окръжно № 6325 от 23 март 1925 г. Министерството на народното просвещение изпраща до училищата указания за организиране на Празника. Същото прави и Министерството на земеделието и държавните имоти с Окръжно № 3373 от 27 март до своите поделения. Цялата преса отбелязва новината за първото тържество, започнало на празника Благовещение на 12 април в столицата от храм-паметника „Св. Александър Невс-

ки“ с молебен и завършило с „посаждане на дръвчета в културите и разни крайнини на града“. Издадени са и брошурите „Празник на залесяването в училищата“ и „Как да уредим празника на залесяването в училищата“, съставени от Т. Захариев.

Този празник след няколко месеца е узаконен в новоприетия Закон за горите, утвърден с Указ №49 от 16 юли 1925 година. В неговия чл. 131 се казва: „От временната и ученическата трудова повинност (бел. ред.: временната трудова повинност въвежда през 1922 г. Александър Стамболийски в качеството си на министър-председател) всяка година най-малко по два дни се употребяват за работи по залесяването и в горските култури. Освен това всяка година през пролетта Министерството на земеделието и държавните имоти, в съгласие с това на Народното просвещение, урежда Празник на залесяването, в който са длъжни да вземат участие учениците и ученичките от всички училища, заедно с учителите, а също така войската и трудоваците.“.

В следващите години празникът се

утвърждава и се радва на обществена подкрепа. През 1938 г. денят за залесяване става част от „специална агитационна седмица“. Нейната цел е: „Като туря в услуга всички съвременни агитационни средства - печата, самолета, микрофона на радиоразпръсквателя, пощенските клейма, проектиране на филми, събрания и пр. да породи повече интерес към горскодървесния нахит на нашата земя и да пробуди дремливото съзнание в широките народни маси за голямото значение на горите“.

Прерастването на един ден за залесяване в седмица е продиктувано и от самото естество на залесяванията, които в различните краища на страната се налагало да се извършват в различни дни, било то поради организационни или климатични причини. Любопитното е и как една инициатива, по същество то си за работа, заявява своето съществуване чрез честване на една почитана и благородна професия - лесовъдската. Принос за това явно има и масово обезлесената по това време България.

А какъв е примерът на Северна Аме-

Продължава на стр. 34

Празникът на залесяването в Панагюрище вече е станал Седмица на гората, 1939 г.

„КРАКРАЛЕС 2000“ НЯМА АНАЛОГ В БЪЛГАРИЯ

През 1999 г. при реструктурирането на горските стопанства в България бяха обособени 63 еднолични акционерни дружества, които да осъществяват стопанската дейност в горите и провеждането на плавен преход от планово към пазарно стопанство. Едно от тях, създадено със Заповед № 41-132 от 5 март на тогавашния министър на земеделието, горите и аграрната реформа, е „Кракралес“. Дружеството се образува с активите и пасивите на стопанската дейност на четирите стопанства - Радомир, Трън, Брезник и Земен. Регистрирано е на 1 април от Пернишкия окръжен съд със седалище в Перник. Ръководителят му инж. Найден Димитров, до тогава директор на ГС - Радомир, отказва да вземе части от административните сгради на

В дните преди Седмицата на гората екип на сп. „Гора“ посети Пернишка област, за да разкаже за работата на дружеството, за взаимоотношенията му с лесничействата, които, честно казано, ни изненадаха с коректността и усилията за взаимно разбирателство. А защо е така, научихме от разказите на всички, от които зависи развитието на горскостопанската дейност в областта.

цество и техника се продават или просто се изоставят. Сградният фонд - части от администрациите и горски и ловни домове, които са общо 274, в края на 1999 г., също сменят собственика си или се продават, но на солидни цени, отново на

тни заводи, горски автотракторни станции и работилници, хладилници за дивечово месо, предприятията за строителство на горски пътища към „Горстрой“ и други. И от тях почти няма следа...

Идеята на тогавашната реформа в горите бе стопанската дейност да премине в ръцете на частния бизнес, защото по света вече бе доказано, че частният собственик по-ефективно и висококачествено извършва мероприятията в горите. България обаче и в това отношение направи изключение. А от него пък направи изключение „Кракралес“ - дружеството, което показва, че с коректни взаимоотношения, точен

менеджмънт и всеотдайни кадри може да се запази професионализъмът в горите.

Днес „Кракралес 2000“ освен наследените гобави още 5 автомобила „Прага“, 4 „ЗИЛ“, 2 „УАЗ“, 3 товарни портални крана на ж.п. гари в Перник и Земен, 1 автобус „Пежо“, 3 булдозера ДТ-75, 2 крана „Шунка“, микробус, 5 гжина, ползва пог наем офис в центъра на града и редовно наема необходимите за деня или сезона камио-

Колективът от администрацията на „Кракралес 2000“ АД в Перник с изпълнителен директор инж. Найден Димитров (в средата), зам.-изпълнителен директор Христо Христов (вляво), главен счетоводител Емилия Маркова (до него) и завеждащия обособено производство „Търговия и пласмент“ Злати Панайотов (вдясно)

новообразуваните лесничейства, въпреки че в тях се освобождават стаи за клоновете на дружеството. На „Кракралес“ е предоставена техниката - 6 автомобила „ГАЗ“, 4 „КамАЗ“, 4 „УАЗ“, 4 товарачни крана „Шунка“, 1 булдозер ДТ-75, работилниците в Радомир и Трън и декоративният разсадник в Радомир. Идеята е дружеството да добива дървесина, да строи пътища, да залесява. След по-малко от година обаче дърводобивът в България започва да се отдава чрез търгове, предпочените за новосъздадените дружества при отдаване на лесосечен фонд се отнемат и те са оставени да оцеляват в бурното море на навлизащата в горите пазарна икономика. Започва тяхната приватизация. Повечето... потъват. Горското иму-

лесничействата. В горите навлизат фирми, които никога не са извършвали дърводобив, с аргумента при отдаването на дейностите в горите да участват равнопоставено всички предприемачески структури.

След тези отминали 8 години (2000-2007) равностметката е, че от стартиралите 63 горскотърговски дружества (ЕАД) съществуват около десетина, като само част от тях все още осъществяват като основна дейност дърводобив. И в нито едно, с изключение на „Кракралес“, не е запазена първоначалната структура - работещи клонове във всички лесничейства, предоставящи стопанската дейност. От системата на горите бяха откъснати и 5 ЕООД и 16 ООД - бившите ремон-

ни и булдозери. Тракторите „Универсал“ са вече 4, а тежесте булдозери за строителството на пътищата - 5. Дружеството добива средногодишно около 80 000 м³ дървесина. За 2007 г. е доставило дърва на 1028 социално слаби семейства от областта. От община Трън на работа към дружеството са 290 души. От община Брезник - 42, от Радомир - 60, от които 40 пряко в дърводобива. Оборътът на фирмата през 2004 г. е бил 4 366 017 лв. През 2007 г. - 4 038 832.8 лв и 67 642 куб. метра. Намалването е заради връщането на общинските гори в Трън, но и без това цифрите показват, че „Кракралес 2000“ е една от сериозно работещите фирми на територията на Пернишка област.

Иван ДИМИТРОВ - областен управител на Пернишка област:

Като цяло взаимоотношенията с фирмата също са перфектни, довеждаме нещата до позитивен резултат. С ръководителите на лесничействата винаги сме в коректни отношения и си съдействаме при залесителните и озеленителните дейности в Пернишка област, при работата на Съвета по лова, Епизоотичната комисия или комисииите за отчуждаването на терените за пътните магистрала „Люлин“ и „Струма“. Смело мога да кажа, че няма нерешими проблеми в нашата област, засягащи дърводобива, стопанисването на горите, изпълнението на

Перник е на 10-то място от 28-те области по размер на чуждестранни инвестиции. От 2002 до края на 2006 г. имаме над 164 млн. долара вложени инвестиции. Не включвам инвестициите през 2007 г. в „Стомана Индъстри“ АД за пускането на новия прокатен завод. В Перник винаги ще се развива промишленост, както е било досега. Има ги опитът и кадрите, енергоносителите, железопътната и пътната инфраструктура. Освен това градът се намира на кръстопът с направления към три граници. Има интерес от страна на чуждестранни

Отношенията между областната и горските администрации са перфектни

лесоустройствените проекти. Винаги съм твърдял, че най-добре стопанисват горите институциите, които и сега правят това - именно лесничействата. Общините нямат такъв капацитет, нямат и кадровия потенциал, защото говорим за специализирана дейност. Общините имат достатъчно отговорности и функции, които да изпълняват, затова стопанисването на горите трябва да се остави за специализираните горски органи.

Перник е една от 14-те горещи екологични точки и трябва да разширяваме залесяванията, тъй като това единствено може да подобри състоянието на въздуха. Преди години горското стопанство активно е било подпомагано при преобразяването на голите площи и рекултивацията на промишлените терени. Днес има известно отстъпление, но съхраняването на природата трябва да остане приоритет за нас.

инвеститори. Всяка седмица тук има по една чуждестранна делегация, която търси терени, търси халета, търси къде да открие нови мощности, вятърни паркове. Да развиваме Перник като промишлена зона идва и от близостта до София, откъдето ще се преместят някои производства.

Затова един от приоритетите е поддържането и създаването на зелени площи и гори. В момента най-усилено се работи по изграждането и обновяването на пътищата в областта, водоснабдяването на редица селища, както и за изграждането на регионално депо за битовите отпадъци, обслужващо общините. Всички тези дейности по един или друг начин са свързани с институциите и предприятията за залесяване и озеленяване. Така че и в бъдеще с лесничействата от областта и с фирмата „Кракралес“ ни предстоят още много съвместни действия.

- С ръководствата на лесничействата, които работят на територията на областта, и с регионалното ръководство на горите в Кюстендил в лицето на инж. Маринковски си сътрудничим по отношение на експлоатацията на горите и мероприятията, които се извършват в тях. Според мен се справят много добре като структури от територията на областта и от системата на Държавната агенция по горите. Що се отнася до „Кракралес 2000“ АД, с нея работим в непреки отношения. Тя е единствената фирма, която осигурява дърва на хората, контингент на Дирекция „Социално подпомагане“ от областта, снабдени с ваучери. Регионът на Трън е един от най-тежките и в края на миналата година поради екстремната климатична обстановка и снегонавяванията се закъсря с издължаването на ваучерите. Поискахме от Министерството на труда и социалната политика отсрочка след края на годината и в 10-дневен срок задълженията към социално слабите и възрастните хора бяха изпълнени.

Инж. Василий МАРИНКОВСКИ - началник на РУГ - Кюстендил:

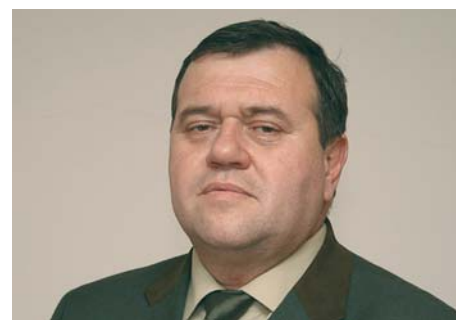
Основен партньор в отглеждането и стопанисването на горите

- През последните години „Кракралес 2000“ АД - Перник, се наложи в дърводобивната и лесокултурната дейности в горите като една от най-активните и широкообхватните фирми в Пернишка и част и Кюстендилска област. С провеждания дърводобив в Държавните лесничейства - Брезник, Радомир, Земен и Трън, а през последните години - и в Кюстендил, „Кракралес 2000“ се доказва като най-добра в отгледните сечи в млади и дозряващи гори и в значителна част на възобновителните сечи. Затова тя е нашият основен партньор в отглеждането и стопанисването на горите. За последните три години 51.4 % от изведените отгледни и 28.3 % от възобновителните сечи се дължат на дейността на „Кракралес“. За извършването на дейности

те по сечта фирмата е вложила собствени инвестиции - за направата на общо 129.622 км нови извозни пътища и за ремонт и почистване на 45.879 км стари пътища.

Фирмата осигурява работни места и то в райони със „затихващи функции“, където дори останалото трудоспособно население няма реализация.

Коректното партньорство на „Кракралес 2000“ се изрази особено категорично при изпълнението на предвидените по лесоустройствения план лесовъдски мероприятия в ДЛ - Трън. Лесничейството заема цялата територия на Община Трън, която също попада в категория общини с намаляващо население и слабо развита икономика, като статистиката сочи 30 % безработица. При

тези условия за лесничейството в периода 2001-2003 г. са провеждани различни процедури по Закона за горите и правилника за прилагането му за възлагане на предвидените дейности по ЛУП. Поради липса на кандидати са насрочвани повторни дати, което довежда до загуба на производствено време и изоставане в изпълнението на годишните разчети. До есента на 2003 г. изпълнението на предвидените по лесоустройство мероприятия е средно 31 %. Това налага ръководствата на ДЛ - Трън, и РУГ -

Продължава на стр. 6

Росица ЯНАКИЕВА - кмет на Община Перник:

Не само промишлен град, а и курортен център

- Едва ли има човек, роден в нашия регион, който би могъл да си представи живота без зеленото богатство, което ни заобикаля. Още повече, че всеки в детството си има изживяване, свързано с гората, с планината. И почти всеки човек на зряла възраст днес е участвал в създаването на тези гори. За мен е скъп спомен, когато мина край боровата гора до с. Филиповци, където като ученичка съм участвала в засаждането на дърветата. В настоящия момент Пернишката община има около 3000 ха възстановена гора. От тази гора при отгледна сеч ние задовляваме нуждите на населението с дърва и с дребен строителен материал. С фирма „Кракралес“ работим традиционно добре от години, като отношенията ни се задълбочиха след възстановяването на горите на община Перник. Реализираме съвместно и един нов проект в землището на с. Селищен дол. Залесяваме 250 дка изоставени земеделски земи с медоносна растителност - акация, липа, бял бор. Като най-голямата фирма, която се занимава с добив на дървесина в района, „Кракралес“ има своето място в икономическия живот на Перник. Нашата икономика се реструктурира и дърводобивът и дървопреработването заемат вече забележим дял в палитрата на отделните икономически сектори.

Общината е разработила проект за рекултивация на шлагохранилището в Калкас, което от години създава сериозни проблеми за екологията на района. Задължена съм на специалистите от ДП - Радомир, ДДС „Витошко - Студена“ и „Кракралес 2000“ АД за кон-

султантската помощ.

Предстои тристранна среща между специалисти от общината, от „Кракралес“ и представители на научния потенциал на България в лицето на ЛТУ за разглеждане на възможностите за преустройство на големия градски парк „Митко Соколов“. Създаден навремето върху минни табани чрез рекултивация с помощта именно на лесотехническата наука, след това е оставен повече от 20 години без съществена грижа и намеса.

Част от общинските гори се намира по южните склонове на Витоша, които са прекрасно място за отдих. Ще търсим възможни решения, без да се засяга ограничителният режим на териториите от Природния парк, за създаване на условия за отдих и туризъм. Горите за Перник имат предимно рекреационно значение, защото той е осигурен с енергийни източници, предстои и газификация.

Перник дълги години имаше сериозни проблеми от това, че се намира в близост до столицата. Днес обаче същият факт се превръща в предимство. Живеещите и работещите в София вече търсят алтернатива и спокойствие. Все повече хора се ориентират към Перник и района. Нашата цел е да включим в регулация онези подходящи за рекреация територии в подстъпите на планините Витоша и Люлин, към които интересът в близко бъдеще ще нарасне.

Това само по себе си означава изработването на нов устройствен план, който да включи тези територии. Важно е и изграждането на инфраструктурата, която да стимулира процеса. Перспективата е да се развият и икономически дейности като складова търговия, логистика и други, важни за местоположението на града като кръстовище към Македония и Гърция. Ще нарасне делът и на промишлените дейности при нови, екологосъобразни условия. Така че ние сме длъжни да подготвим този процес, който ще се развива пред следващите 15-20 години на нашата територия. От един промишлен град ще направим курортен център. И това се очертава като естествен процес.

- След реструктурирането на горското стопанство в Радомир и създаването на фирмата през 1999 г. нагласата бе, че ще работим като държавна фирма с опита, който имаме в дърводобива. Когато ставаше разпределянето, аз, като доскорошен директор на стопанството, не пожелах да получим нищо друго освен производствените машини и работилниците с ясното съзнание, че производството ще възпроизведе и ще закупи каквото му трябва. За съжаление обаче само до края на годината работихме с предоставения ни лесосечен фонд. Покривахме задълженията на стопанството към държавата, които надхвърляха 360 млн. деноминирани лева. Но после започнаха търгове за отдаване на дървесината (кой роди тази идея?). Нещата тръгнаха назад. Беше ужасно. Явяваха се хора, които не бяха чували за гора друго, освен че може да се печели от нея. В някои лесничества с едра дървесина цената на кубик достигна 400 лв., при продажна 100-120.

Когато получих заповедта да оглавя фирмата, от значение бе, че бях най-възрастният и с достатъчно опит. Колегите ме възприеха с желанието да работим на професионална основа. Заработихме действително като „второ направление“. Коментирахме заедно проблемите за пътната мрежа, за лесосечния фонд, маркирането. Така продължаваме и днес. Не може да се каже, че няма спорове, нерядко градусът се вдига. Отиваме на обекта. Уточняваме. Хубаво е, че и нивовият персонал възприе, че трябва да се работи. Отминаха съмненията, че целта ни е да правим само печалба за фирмата. Реалността е друга. Ето тази зима бе тежка. Тези месеци дружеството е с над 300 000 лв. пасиви. Поддържаме и ремонтираме техниката, а няма производство. За да поддържаме пътищата, в областта работят 12 машини - наши и наети. Правим основен ремонт на бульдозер за над 10 000 лева. Оставихме го в го-

Продължение от стр. 5

Кюстендил, коренно да променят организацията на работата.

През есента на 2003 г. след проведена процедура - конкурс, съгласно чл. 53, ал. 2, т. 4 от ЗГ, за 5-годишен период мероприятията са предоставени за изпълнение на „Кракралес 2000“ АД. Резултатите от изпълнението на разчетите в дърводобивната дейност след 2004 г. показват годишно изпълнение средно 84.9 %, в почвоподготовката - 50.7 %, в залесяването - 60.7 %, в отглеж-

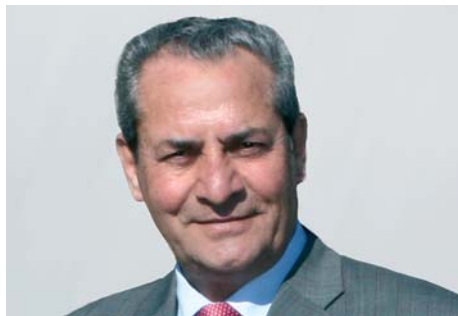
дането на култури - 86.3 %, и в почистването на минерализовани ивици - 52.8 на сто.

Фирмата е изградила със собствени средства 22.522 км нови пътища и е ремонтирала и почистила 18.879 километра.

За да извършва дейността си, от общината фирмата е наела и осигурила работа на 290 работници и служители, като допълнително при изпълнение на някои лесокултурни мероприятия тя сезонно наема средно 50-60 работници.

Инж. Найден ДИМИТРОВ - изпълнителен директор на „Кракралес 2000“ АД:

Работим това, за което сме създадени

рата над с. Радибош. На другия ден го намираме ограбен. Такава е реалността и фирмата не само трябва да я приеме, но и да е готова да преодолее проблема. А това става с много труд и добро партньорство. Нямаме напуснал служител от състава, с който започнахме. Работим с получената тогава техника. „Позлатили“ сме я от ремонти, но засега не виждам друг начин. Имаме един кран, който откраднаха в Трън. Но възстановихме друг. Закупихме през годините още техника - предимно булдозери и товарни камиони. И така преживяваме. Нито за секунда никой не е мислил да променя предмета на дейност на фирмата. Не е имало ламтеж от никой от нас да става богат за сметка на това, което ни бе дадено. Врекли сме се като лесовъди да работим за целта, за която бяхме създадени като фирма - за доброто на гората, и го правим. Изключително важно е, че в лесничествата и сред местните управи намираме пълно разбиране и съдействие. Преди разделянето бяхме създали много добър екип в стопан-

ството и една работеща професионална атмосфера. Смяя да твърдя, че и до ден днешен тя се запази.

Какви са перспективите, ако лесничествата се регистрират по Търговския закон?

Вариантът е публично частно партньорство. Формата може да бъде акционерно дружество. Имаме параметрите на лесосечния фонд и на ползването. От страна на лесничеството е ползването като обем. Ние поемаме добива, като важното е да се определи какъв процент от продажните цени да отива като приход във фонд „Българска гора“. Това са всъщност тарифните такси. Другото остава за разпределението като финансов резултат в АД-то. Ще следим пазара. Ще предлагаме на РУГ и на ДАГ цена, която да бъде одобрена. Ще работим в стойност в зависимост от ползването. Ако пазарът вдигне цените, автоматично се вдига процентът от продажната цена и съответно приходите във фонда. Тенденцията в близките години е към нарастване на цената на дървесината и затова предлагаме тарифната такса да бъде процент от продажната цена. Печалбата се разпределя и в двете предприятия, за да има необходимия стимул за работа от всички. Не можем да стопанисваме ефективно гората един без друг, затова е редно да обвържем финансовите резултати с взаимна полза, а не всеки да гледа в купичката на другия. Да стане ясно за какво става дума. Всъщност до 1999 г. бе така. Регулирахме заплатите в зависимост от приходите и всеки работеше здраво, защото знаеше, че ще получи адекватно заплащане.

Инж. Веселин ВЛАДОВ - директор на ДЛ - Радомир:

Целенасочено и съзнателно обединяваме усилията си

- Основната задача на ДЛ - Радомир, е свързана с отглеждането на горите от региона, средната възраст на които е около 40 години, и подобряване на тяхното състояние. Това означава, че се водят предимно отгледни сечи.

Добивът на дървесина на територията на лесничеството се извършва от „Кракралес 2000“ АД.

За последните три години дружеството е добило 39 500 м³ дървесина, в това число 10 900 м³ като подизпълнител на голям ползвател - предприятието за производство на хартия „Монди Пекиджинг“ в гр. Стамболийски. От тях 36 000 м³ са от отгледни сечи на площ от 1220 хектара. За периода от създаването си през 1999 г. до днес „Кракралес“ е добила на територията на лесничеството 107 600 м³, от които 82 700 от отгледни сечи на площ от 2700 хектара.

Продължава на стр. 8

Декоративният разсадник „Герена“ и ремонтната работилница на фирмата в Радомир

Инж. Георги СТОЯНКОВ - директор на Филиал - Радомир:

Съхраняваме и обновяваме дейността и техниката

- Дърводобивът, извършван от филиала на „Кракралес 2000“ АД в Радомир, е съсредоточен в отглеждане на млади насаждения с малка концентрация на изсечената дървесина (2.5-3 м³ на дка). Годишно фирмата строи над 30 км нови и ремонтира над 15 км съществуващи пътища.

За разлика от много други горски фирми, създадени при разделянето на отрасъла, „Кракралес“ не пристъпи към ликвидация и разпродажба на техника и материална база, а към тяхното съхраняване и обновяване. Над 20 години бях директор на ГС - Златоград, преди това зам.-директор. Създадохме уникална база и ремонтна работилница, сграден фонд. Имаше над 30 машини - въжени ли-

нии, булдозери, трактори, автомобили. Всичко вече е разпродадено и ликвидирано с лека ръка. Тъжно е...

В клона в Радомир в момента има кран, трактор „Универсал“, булдозер от 1978 г., 2 автомобила с висока проходимост. Явяваме се на търговете, после сечем, товарим и продаваме. Трябва бързо да превозваме до потребителя добитата дървесина, защото тя е дребна и съхне. Ежедневно заявяваме превозни коли. Трудно поддържахме пътищата. Защо системата абдикира от тази дейност? В Златоград имах по 100 млн. лв. за капитални вложения, направихме над 440 км пътища. Днес пътищата се закриват и то с нормативна уредба. А пита ли някой, как ще се возят хора и суровина по „закрити пътища“? Във филиала работим с 40 постоянни работници. Преди бяха близо 80, но напускат, защото в строителството дават по-високо заплащане. В работилницата има 10 души, поддържахме и разсадника.

Защо съществува все още „Кракралес“ като структура и дейност във вида, в който е създадена? Тук срещнах истински лесовъди, които творят, а не рушат. Проблемите се решават съвместно и своевременно, а определящи са кадрите, коректността и прозрачността в работата.

Инж. Димитър САВЕВ -

Заедно решаваме проблемите на гората

Средната възраст на горите на територията на ДЛ - Земен, е 42 години, като преобладават издънковите за превръщане. Приоритет в работата ни е отглеждането им и подобряването на тяхното състояние. Ето защо основно се водят отгледни сечи.

Ползватели и изпълнители по договорите за дърводобив по начините, предвидени в Закона за горите и правилника за неговото прилагане, са фирма „Кракралес 2000“ АД и „Монди Пекиджинг“ - гр. Стамболийски, с подизпълнител „Кракралес 2000“ АД. За периода 2005-2007 г. фирма „Кракралес“

Продължение от стр. 7

Неслучайно акцентираме върху обема на ползване от отгледни сечи. Това са култури и насаждения, в които се вода сечи за първи път, без развита пътна мрежа и със сравнително малък обем на ползване от хектар. За усвояването на тези гори през последните три години са изградени около 90 км временни извозни пътища. За времето от създаването на дружеството до сега са изградени около 240 км горски пътища. За периода 2000-2002 г. дружеството залеси 633 дка, при много добро прихващане на културите.

Какво е за нас „Кракралес 2000“ АД? Коректния партньор, с който взаимно преодоляхме трудностите след реструктурирането на горското стопанство през 1999 година. Взаимно се стремяхме да се запазим, целенасочено и съзнателно, в името на стопанисването на повереното ни зелено богатство. И успяхме.

Задължително трябва да се отбележи, че „Кракралес 2000“ АД е не само една от малкото оцелели в страната горскотърговски фирми, създадени през 1999 г., но и успешно работи както на територията на ДЛ - Радомир, така и в региона. А това според мен се дължи на наличния потенциал и на организацията.

Техниката и базата, която бе предоставена на дружеството, не само се запази и продължи да работи, но и се увеличи и обнови. Бе оборудвана и ремонтна работилница, в която за

техниката се грижат добри монтьори.

Директор на филиала в Радомир е инж. Георги Стоянков - опитен колега с 37 години стаж в системата на горите, от които 21 години като директор на ГС - Златоград. Той например води втора главна книга, паралелно с нашата. А за инж. Найден Димитров, чиято съдба дълги години е пряко свързана с горското дело в Радомирския край, можем само да кажем, че продължава да се грижи и за гората, и за нас, всички кадри, с всеотдайност и сърце. Това са колеги, с които винаги е възможно да направиш професионален коментар, да поспориш, да научиш нещо.

Във филиала работят още четирима техник-лесовъди като технически ръководители. Колеги с опит, които преди реструктурирането бяха кадри на горското стопанство. По-лесно се работи, когато всички говорим на един език - лесовъдски, когато можем съвсем професионално да си партнираме в ежедневната работа. Затова и отношенията между служителите на лесничеството и дружеството са много добри. Преди в горското стопанство бяхме заедно, бяхме чудесен екип. Тази екипност запазваме и до сега. В тези трудни за лесовъдската колегия и горския отрасъл години имаше шанс да работим малко по-леко и по-спокойно, защото имаше един коректен професионален партньор в лицето на „Кракралес 2000“ АД. Сега горският сектор отново е пред реформа. Предстоят много важни промени, които са наложителни за стабилизирането на сис-

темата.

Смятам, че и занапред в дейности на горското стопанство има място и може да се партнира с доказали се с професионализъм и коректност фирми и дружества от бранша, които имат капацитета и възможностите, каквото е и нашето дружество.

директор на ДЛ - Земен:

е добила 26 180 м³ дървесина, в т.ч. 18 694 като подизпълнител, 3684 м³ като ползвател и 3788 м³ като изпълнител на договори за възлагане на дърводобив. Изведени са отгледни сечи на площ 627 ха и обем 21 155 куб. метра. Средногодишното ползване е около 9000 м³, предимно технологична, дребна, средна дървесина и дърва.

В момента лесничеството е на осмата година от лесоустройствения проект, останали са само недотам удобни обекти, без път, в които не може да се работи, без да се направи почистване. Предоставяме затворени басейни на конкурс с условието да се построят пътища срещу дървесина. От новия лесосечен фонд около 3800 м³ са за големите ползватели и те поемат ангажмента за пътищата.

Изцяло разчитаме на фирма „Кракралес“, и по-конкретно на нейния филиал в Земен, като коректен партньор в ползването на дървесината. Във филиала работят опитни колеги лесовъди, които преди реструктурирането са били в ГС - Земен. Директорът Живко Борисов също е дългогодишен горски служител, така че можем да разчитаме на техния опит в гората, а това е много важно. Много фирми се опитаха да работят в горите след разделението през 1999 г, но повечето нямаха лесовъдски поглед, а само комерсиални цели. Колегите от фирмата разбират проблемите на гората и заедно можем да ги решаваме.

Живко БОРИСОВ - директор на Филиал - Земен:

Работим като един колектив

то, когато създадохме фирмата, имаме и банциг, но пазарните условия ни принудиха да го затворим.

Сред по-сериозните проблеми, които мога да открия, е липсата на горски пътища. Това води и до голям преразход на гориво - над 100 л нефта на ден. Едва 20-30 % от дървесината се усвоява върху стари пътища, което налага фирмата да строи нови.

С ДЛ - Земен, имаме колегиални отношения, те винаги са отзивчиви към нас и си сътрудничим. Всички проблеми се решават с желание за работа. Сутрин обикновено се виждаме и съгласуваме дейността си. На практика няма голяма разлика с работата преди 1999 г., когато имаше първо и второ направление. Работим като един голям колектив.

На гара Разпределителна в Перник дружеството има два портални крана за товарене на дървесината във вагони, магазин и офис. Технически ръководител на обекта е Венцислав Кирилов, а магазинер - Радостина Кирилова

Зам.-изпълнителният директор на „Кракралес“ Христо Христозов

Кранът на фирмата на ж.п. гара - Земен

Инж. Николай АНАЧКОВ - директор на ДЛ - Брезник:

Духът на колегията е единен

- „Кракралес 2000“ АД работи на територията на лесничейството от самото разделяне през 1999 година. Партнираме си професионално и в пълно разбирателство и огромна роля за това има фактът, че във Филиал - Брезник, са преминали част от хората от горското стопанство. А това говори само за едно - работата в гората и задълженията към нея са им познати, затова и възник-

ващите проблеми се отстраняват с разбиране, взаимопомощ и усърдие от двете страни. Няма нищо по-добро от това, че духът на колегията е единен и сплотен в интерес на работата.

През първите четири години „Кракралес“ извършва на територията на лесничейството и лесокултурната дейност. Почвоподготовка съответно 104, 109, 106 и 149 дка и залесяване от 2000 г. съответно - 195, 235, 245 дка, попълване на културите - 81, 91 и 110 дка и отглеждане на културите - 10, 58, 782, 831 и 704 декара. Фирмата залеси и 254 дка общинска земя с медоносни насаждения и идеята е такава дейност да продължи и на други подходящи места. Сега сме задължени да извършваме лесокултурната дейност по програма-

та за тругова заетост на социалното министерство.

Близко две трети от комплектования лесосечен фонд през годините се договаря по съответните процедури с фирмата. Филиал - Брезник, за периода 2005-2007 г. постоянно увеличава процентния дял - 53 %, 60 %, 89 %, или средно за трите години договореният фонд е 68 %. Единственото, което искаме от филиала, е да ускори изпълнението на договорените количества дървесина от промишления дърводобив, включително и възобновителните и отгледните сечи. А за това трябва да има повече секачески бригади и броят на преходните (по договори от предшестваща година) обекти да стане по-малък.

Разсадникът на ДЛ - Брезник

Стойо ГЕРГИНОВ - директор на Филиал - Брезник:

Тук работят не просто специалисти, а горски специалисти

- След завършването на Горския техникум в Банско през 1984 г. постъпих на работа в Горското стопанство - Брезник, като завеждащ отдел „Труд и работна заплата“. Задочно завърших и Строителния техникум в София. В ГС - Брезник, работих до създаването на фирмата „Кракралес“.

Дейността на Филиал - Брезник, обхваща цялата територия на ДЛ - Брезник, и част от ДЛ - Трън (ГТУ - Филиповци). От есента на м.г. след спечелени търгове за добив на дървесина работим и в обектите (общо за 2300 м³ дървесина) на Община Трън. Филиалът се наложи като коректен и изпълнителен партньор на лесничейството в дърводобива, а до 2002 г. фирмата извършваше и лесокултурната дейност. Показателно е нарастването на дела на усвояване на комплектования лесосечен фонд на ДЛ - Брезник, от филиала, като през м.г. стиг-

нахме почти 90 %, или 12 500 м³ дървесина за усвояване.

Добитото количество дървесина за 2005-2007 г. общо на територията на ДЛ - Брезник и ДЛ - Трън, е 35 769 куб. метра.

Във Филиал - Брезник, са заети като основни работници - секачи и извозвачи, 28 души, както и 14 души помощен персонал - кранисти, булдожеристи, товарачи, шофьори. Разполагаме с един булдозер Т 170 (при нужда наемаме още един), кран-товарач „Шупка“, трактор „Универсал“, 3 автомобила „ЗИЛ“ за погвоз, автомобил „КамАЗ“, автобус „Чавдар“ и „УАЗ“ - за превоз на работниците. По-голяма част от техниката е предоставена от лесничейството при разделяне на дейностите, но през последните години „Кракралес 2000“ закупи и няколко нови автомобила, което е тенденция в работата на фирмата.

За да извършва дейностите в горите, филиалът строи и горски пътища. През 2006 г. са изградени 20.5 км пътища, а през м.г. - 22 километра. Разходите, които са направени за това, са основно за сметка на филиала.

Филиал - Брезник, осигурява и добив на дърва за отопление на хората, които са на социално подпомагане (по Наредба № 5 на Министерството на труда и социалната политика). За района на община Брезник те са 350 души.

Във филиала, разположен в Брезник, работят не просто специалисти, а горски специалисти, на които дължим укрепването на фирмата. Добрата работа не би била възможна и без взаимодействието с Държавното лесничейство.

Инж. Георги ГЕОРГИЕВ - зам.-директор на ДЛ - Трън: Верни партньори от години

Средногодишното ползване по лесоустройствен проект в ДЛ - Трън, е 69 328 м³ лежаща маса, в т.ч. 58 813 м³ от ДГФ.

Предвидено е да се залесяват всяка година от ревизионния период по 576.9 дка, а заедно с подпомагането на естественото възобновяване да се подготвят 685.8 дка почва.

До 2003 г. изпълнението на дърводобива спрямо предвиденото ползване по лесоустройствен проект бе под 50 %.

Географското местоположение на община Трън, високата безработица и липсата на поминък за населението, от една страна, и необходимостта от изпълнението на мероприятията в горския фонд, проектирани в лесоустройствения проект на лесничеството от 2002 г., от друга страна, породиха идеята за промяна на досегашната организация на работа.

В края на 2003 г. в две лесничества в България - Трън и Карлово, бе проведен експеримент - конкурс за възлагане на изпълнението на всички дейности, предвидени по лесоуст-

ройствен проект (ЛУП) по реда на чл. 53, ал. 2, т. 4 от Закона за горите. Конкурсът беше спечелен от фирма „Кракралес 2000“ АД и между лесничеството и фирмата бе сключен договор за изпълнение за срок от 5 години.

За периода 2004-2007 г. на територията на ДЛ - Трън, бяха добити и реализирани 163 569 м³ дървесина, в т.ч. от главни сечи 50 323 м³ и 113 246 м³ от отгледни сечи. През 2005 г. по отношение на дърводобива бе постигнато изпълнение от 93 % като цяло и 99.14 % от отгледни сечи спрямо ЛУП. За 2007 г. са добити 42 304

м³ лежаща маса, от които 31 276 м³ отгледни сечи.

Резултатите са постигнати благодарение на сериозни собствени инвестиции от страна на фирмата „Кракралес“ за изграждането на 23 км горски камионни пътища и над 200 км временни извозни пътища. Наред с това трябва да се отбележи и изпълнението на лесокултурните мероприятия: 1107 дка млади насаждения без материален добив, 26 км минерализовани ивици. Това допринесе за намаляване на високата безработица в общината чрез осигуряване на целогодишна заетост на населението.

За нас „Кракралес“ не е просто търговско дружество, с което ни свързват договорни отношения, а и верен партньор от години, благодарение на чистото знание и усърдие съвместно изпълняваме лесовъдските си задачи.

Въпреки тежките теренни условия в Трънския край, фирмата успешно се справя с всички горскостопански мероприятия по залесяването, стопанисването на горите и дърводобива. Стреми се към нови технологии в работата, особено внимание отделя на правилното провеждане на дърводобивния процес.

Инж. Иван ПОПЧЕВ - директор на
Филиал - Трън:

Създадохме завидна гъстота на пътната мрежа

- В горите работя от 1974 г., когато след завършването на ВАТИ бях разпределен на работа в ГС - Цапарево, като началник-участък за година и половина. После станах зам.-директор по производствено-техническите въпроси в ГС - Гара Пирин (Кресна). През 1980-1995 г. бях директор на ГС - Трън. През март 1998 г. станах технолог в ГС - Брезник. През 1999 г. бях назначен за директор на Филиал - Трън, на „Кракралес“.

След създаването на фирмата дърводобивът в ДЛ - Трън, през 1999 г. беше около 15 000 м³, през 2000 г. - 24-25 000 м³. През 2002 г. в ДЛ - Трън, се стигна до 12 000 м³ годишно ползване. Там, където не се достигат 30 % добив от лесосечния фонд, законът позволява да се отгаде дърво-

добивът. В края на 2003 г. бе обявен конкурс и в началото на 2004 г. започнахме изпълнението на 5-годишен договор между фирмата „Кракралес“ и ДЛ - Трън, за възлагане на дърводобива и лесокултурната дейност. През 2004 г. дърводобивът се увеличи двойно, достигнахме до 92 % от годишния план на ползването (52 000 м³). Преди това тук не са постигнати такива натурални показатели.

През 2002-2003 г., и особено след подписването на договора, започнахме да работим предимно в затворени басейни, където добиваме изголистна дървесина от отгледни сечи. Добивахме предимно дървесина за целулоза. Започнахме да строим временни извозни пътища, въведохме транспортната схема на т.нар.

технологични просеки. Създадохме завидна гъстота на пътната мрежа в недостъпни басейни, които ще могат да се ползват и след години. За тругностъпните терени купихме товарни автомобили „Прага“. В момента разполагаме с 4 автомобила „Прага“, 1 камион „ЗИЛ“, 1 „Урал“, 1 камион „КамАЗ“, 2 трактора „Универсал“, 2 булдозера, 2 верижни трактора, 3 товарачни крана, десетина коня.

Имаме и ремонтна работилница. Отначало купихме над 100 резачки и обучихме много работници. През зимния сезон се събираха от 150 до 300 души. В дърводобива за миналата година са работили около 100 души. В залесяването работят 40-50. Благодарение на договора ние извършваме всички лесокултурни дейности - залесяване, противопожарни просеки, минерализовани ивици и други.

Договорът с ДЛ - Трън, дава възможност да инвестираме повече и да планираме по-добре работата си, което е в полза на гората. Подобна практика може да бъде ефективна и в бъдеще.

Станислав НИКОЛОВ - кмет на Община Трън:

Приоритет ще бъде развитието на туризма

- Първата ни задача е връщането на горите, което се забавя вече година. Горите на общината не са никак малко. До сега са върнати около 30 000 дка, а общо са 152 000 дка. В момента се правят актове за собственост, заверени и вписвани в съда. За мене това вече е истинския документ. Това ще бъде повече от добре за общината. Не става въпрос да се влезе и да се изрежат горите и общината да има пари. Това не е правилен вариант. Намеренията ни са да направим няколко склада - в районите на селата Главановци и Лева река, край с. Филиповци и в Трън. Идеята е Общинският съвет да реши населението да купува от тези складове дървата на преференциална цена по утвърдени списъци. За външни хора ще има друга цена. „Кракралес“ не би трябвало да има общо с нас. Дружеството има договор с лесничеството. И ние имаме с лесничеството взаимоотношения, защото от там трябва да ни разрешават сечта и да контролират. За фирмите, които работят в горите, мисля, че трябва да има подбор от няколко. Конкретно от „Кракралес“ малко съм разочарован, в смисъл

че дървата, които се дават като помощи с ваучерите за социално слаби, трябваше да бъдат доставени до Нова година, но не стана. Това за старите хора е нещо недопустимо. Те не питат коя фирма изпълнява доставката на дървата по ваучерите, а всичко рефлектира върху кмета. От дърводобива в региона пътят от общинската пътна мрежа са в окаяно състояние. Затова и смятам, че не дърводобивът, а развитието на селски, ловен, еко или ски туризъм трябва да е приоритет. Това е моята идея. Населението на общината намалява - сега сме 4800 души, от тях 2200 живеят в града. Със своите 600 кв. км Трън е третата по площ община в България. Предимството за туризма е, че нищо не е правено и може да се започне от началото. И да се направи по един красив начин. Имаме доста забележителности, които очакват своето развитие.

Масив от 30-годишно насаждение в м. Голо бърдо край Радомир

По време на нашето посещение в четирите лесничества и в четирите филиала на „Кракралес“ ръководителите, с които беседвахме, отговориха и на нашето блиц запитване: „Защо „Кракралес“ успя да се запази във вида, в който бе създадена и каква да бъде перспективата пред горския сектор?“. Имаше предвид, че именно тук, в Пернишка област, моделът на проведената навремето реформа намери реализация. Сега предстоят нови промени, които визират взаимоотношенията между държавата и частния бизнес в полза на гората.

Инж. Георги СТОЯНКОВ: Разковничето на успеха тук е не в създадената навремето нормативна уредба, а в кадрите, които поеха и ръководят фирмата. Тук

Да се

се работи с цел да се съхранява имуществото и да се пази гората. Сега на отрасъла липсват държавническото и професионалното мислене за бъдещето ни развитие. Създават се нормативни документи, които сякаш пречат, а не подпомагат работата на терена. Създаването на фонд „Българска гора“ ще реши много проблеми, свързани с инфраструктурата и производството в горите.

Инж. Веселин ВЛАДОВ: След разделянето работихме със замисъла за „първо“ и „второ“ направление. Изключително важно бе и това, че в дружеството се комплектова висококвалифициран екип. По отношение на промените, смятам, че регистрирането на лесничествата по Търговския закон трябва да се съпровожда и от ясни правила за нашата дейност, която е много специфична.

Живко БОРИСОВ: Оцеляхме благодарение на Найденов Димитров, който за нас бе както началник, така и приятел, колега и...ловец. На този етап, дори и да се промени статутът на лесничествата, промени в нашите взаимоотношения не трябва да има. „Машината“ е смазана и работи добре.

Инж. Петър САВЕВ: Практиката при стопанисването на нашите нискоствъблени гори и иглолистни култури ни обедини. В такива гори не може да бъде водеща печалбата, а професионализмът при стопанисването им. При бъдеща самостоятелност трудно можем да съществуваме без средства и затова мо-

же да се мисли в посока на дългосрочно отдаване на сечта.

Стойо ГЕРГИНОВ: В основата на оцеляването са кадрите, но за лесничействата не е добре, че ги държат на ниски заплати. Ако им се даде по-голяма свобода да работят и печелят, ще има както за държавата, така и за тях.

Инж. Николай АНАЧКОВ: Тези, които бяха в горските стопанства в дърводобива, всъщност продължиха да правят това и в дружеството. Това бе далновидно решение и даде резултат. Нямаме много информация за предстоящите промени, но мисля, че в лес-

обединим като лесовъдска колегия!

ничействата ще успеем, ако се прецизират отчисленията и разходите.

Инж. Иван ПОПЧЕВ: Ако не бе „Кракралес“, нямаше кой да отгледа младите иглолистни култури в Трънско. Тепърва ще се виждат тези добри резултати. Промени трябва да има, но е необходим и нов закон. Само промени в статута на лесничействата няма да бъдат достатъчни.

Инж. Георги ГЕОРГИЕВ: Отдадохме дейността на лесничейството на „Кракралес“ и успяхме да увеличим както ползването, така и за лесяването и строителството на пътища. Всъщност това е бил и първоначалният замисъл на реформата - фирмата да работи тук. Този опит може да ни бъде полезен и в бъдеще - за създаване на съвместно предприятие при съществуващата законодателна уредба.

Христо ХРИСТОЗОВ - зам.-изпълнителен директор: Някои от създадените навремето дружества мислеха как да продават даденото им имущество и техника, а ние - как да ра-

ботим, за да имаме положителен финансов резултат. За да влагаме в производството, купихме близо 170 моторни триона. Дървесината от региона, който не е от богатите на едра гора, вече има пазар. Избягваме кредити. Разбираме, че всичко зависи от самите нас и от коректните отношения с лесничействата. Това ще бъде и формулата за успех и в бъдеще, независимо от промените.

Злати ПАНАЙОТОВ - завеждащ обособено производство „Търговия и пласмент“: Икономист съм и първият ми допир с горите стана в Коми. Работих с много хора, но рядко съм срещал такъв колектив с такива добри взаимоотношения и с желание за добро партньорство. В момента се разбираме перфектно. За нас трудностите напред ще са свързани с намирането на работници и с посъщаването на резервните части за поддържането на техниката.

Инж. Кирил ИВАНОВ - гл. специалист в РУГ - Кюстендил: Дружеството успя да се наложи, защото, от една страна, сформира добър екип, а от друга - не работеше за печалба на всяка цена. Има я и завидната коректност между лесничействата и фирмата. Съблюдава се и дисциплината на ползване. При проверките установяваме, че работниците са обучени, знаят как се работи. Нарушенията са малко.

Инж. Василий МАРИНКОВСКИ: В Пернишка област се запази идеята за ползване от дружеството и контрол от страна на лесничействата и Регионалното управление. Кадрите са водещи, а на преден план е лесовъдството. В лесничейството в Трън отдаването на дейността доказа положителни страни. Издръжката се осигурява, остават средства и за инфраструктура. Бъдещето е свързано именно със специфичността на регионалното и местното развитие на горското стопанство. А успехът - с взаимодействието между стопанските субекти. За този регион мисля, че можем да не се притесняваме.

Инж. Найден ДИМИТРОВ: Горите са общ организъм и не трябва да ги делим или да злоупотребяваме с тях за сметка един на друг. От тяхното състояние и ползване зависи съдбата на всички ни. Убеден съм, че и при новите промени, можем не само да работим заедно, но и да усъвършенстваме отношенията си. Да подскажем на управляващите какъв да бъде моделът. Преди години бяхме заедно, мечтата ми е отново да бъдем обединени като лесовъдска колегия.

Материалите подготвиха
Борис ГОСПОДИНОВ
Светлана БЪНЗАРОВА
Юлия СЪБЧЕВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Борова гора край с. Велиново с изведена преди 2 години отгледна сеч

Прогнозата за очакваните нападения от вредители, болести и други повреди в горите през 2008 г. предвижда появата и разпространението им в страната, очакваната степен на увреждане и необходимите мерки за борба. Информацията за съставяне на прогнозата Лесозащитните станции в София, Пловдив и Варна получават от лесопатологичния мониторинг в стационарните обекти; сведе-

нията (приложение №5 на ДЛ и РУТ); резултатите от проверките на най-малко 20 % от обследваните площи; извършените през годината лесопатологични обследвания; лабораторните анализи; постигнатия ефект от проведените през годината лесозащитни мероприятия; познанията за биологията на насекомните вредители и заболяванията в горите.

ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРИТЕ И ПРЕДВИДЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ ПО ЗАЩИТА ОТ ВРЕДИТЕЛИ И БОЛЕСТИ ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

Инж. Стефан БАЛОВ - главен експерт по защита на горите в ДАГ

От лесопатологичните обследвания се установява, че за 2008 г. засегнатата площ от болести, насекомни вредители и други биотични и абиотични увреждания е 971 769 дка, което е 2.64 % от общата залесена площ в страната. В приблизително 325 000 дка, или 0.88 %, е необходимо да бъдат проведени съответните мерки. По собственост на горите общо засегнатите от биотични и абиотични повреди площи се разпределят: в ДГФ - 752 986 дка, или 77.49 %; в горите собственост на юридически лица - 93 789 дка - 9.65 %; и в гори собственост на физически лица - 124 994 дка - 12.86 %.

През 2008 г. се очаква здравословното състояние на горите да бъде по-добро от предходната година и за да се съхрани и подобри през следващите години, е необходимо да се обръща особено внимание на профилактиката.

Болести и насекомни вредители в иглолистните гори

Борова процесионка. Размерът на силно нападнатите площи, предвидени за авиоборба срещу този вредител през последните години е: за 2004 г. - 93 603 дка, за 2005 г. - 41 600 дка, 2006 г. - 30 000 дка, 2007 г. - 33 880 дка.

През 2008 г. се очаква разширяване на ареала на вредителя в района на РУТ - Стара Загора, и ДЛ - Свиленград. За ограничаване на разпространението и намаляване на стопанските загуби се предвижда провеждане на авиоборба върху площ от 12 348 дка с безвредни продукти за растителна защита с хормонално действие върху вредителя. Предвижда се и механична борба, а за нуждите на мониторинга - залагане на феромонови уловки, задължително по границата на разпространение.

Боровите листни оси като листогризеци вредители по боровите култури са много опасни при висока численост. Силни нападения се очакват от ръждивата бороволистна оса на площ от 5954 дка, предвидени за авиоборба през пролетта.

Корояди. През последните години короядите станаха сериозен проблем. При бора това са върховият корояд, големият и малкият горски градинар и шестозъбият корояд, а при смърча - типографът и халкографът. Засегнатата от корояди и други стъблени вредители площ през 2008 г. във всички иглолистни насаждения в страната възлиза на 12 029 дка. През следващата година не очакваме спиране на нападенията, като най-големи се очаква да бъдат в естествените борови насаждения и култури на лесничествата от Регионалните управления на горите - Кюстендил, Смолян и Благоевград, и в смърчовите гори на РУТ - София и Смолян.

Набелязаните мероприятия включват извеждане на санитарни сечи и залагане на ловни гървета, а за проследяване на развитието на процеса - залагане на феромонови уловки.

При бора най-опасен е върховият корояд. Засегнатите площи са 1767 дка. От големия горски градинар се очакват нападения на площ от 1112 декара.

Големият боров хоботник напада младите култури от бял бор, смърч и други в ареала на естественото разпространение на иглолистните гървесни видове, като особено опасен е в културите до 3-годишна възраст. Нападнати са 290 дка.

За смърчовите гори на възраст над 60 години опасен е **типографът**. При масово размножаване и порази това, че напада по-възрастните гори на по-високите и трудностъпни места и предизвиква изсъхване на цели групи от гървета, той нанася големи щети на гората. Общата слабо и силно нападната площ, посочена от трите лесозащитни станции за 2008 г., е само 41 дка, но изсъхналите от него гървестоци са със значителни по обем на гървесната маса размери.

Лесовъдските грижи в иглолистните гори са важна част от предпазните мерки срещу смърчовия и другите корояди. Те трябва да са насочени в посока на създаване на разновъзрастни смесени насаждения като противодействие на вредителите и за повишена устойчивост на неблагоприятните биотични и абиотични фактори на средата. Както и към толерирането в естествените находища на смърча, елата, лиственицата, бука, клена и ясена с цел създаване на устойчиви насаждения. Формирането на оптимален вертикален и хоризонтален склон заедно с оформена крайнина на гората и добре изразена преходна зона, гарантират устойчивост на повредите и от вятър, и от сняг. Подпомагането на развитието на организмите, противодействащи на короядите, дава гаранция за постигане на пълен успех.

Работата за ограничаване на вредните прояви на короядите е задължение на всички, които работят в горите, и положителните резултати зависят от това дали всеки от нас си е свършил добре работата.

През 2008 г. се очаква известно намаляване на нападнатите от корояди площи в сравнение с предходната година, но нападенията няма да спрат напълно.

Съхнене на белия и черния бор. Прогнозата предвижда площите, засегнати от съхнене, да намаляват в сравнение с предходните години като резултат на проведени санитарни сечи, регулирането на пълнотата, склонеността и състава на насажденията и своевременното провеждане на лесозащитни мероприятия срещу

Предвидени лесозащитни мероприятия през 2008 година

НАСЕКОМЕН ВРЕДИТЕЛ, БОЛЕСТ, ПОВРЕДА	Всичко, слабо и силно за- сегнати площи	МЕРОПРИЯТИЯ В СИЛНО НАПАДНАТИТЕ ПЛОЩИ						Всичко, предви- дени пло- щи за борба
		Авиобио- логична борба	Авиохимична борба	Наземна химична и биологична борба	Механична борба	Интегрирана борба	Санитарни сечи	
	гка	гка	гка	гка	гка	гка	гка	гка
Гъботворка	91 555	0	1371	0	0	0	0	1371
Педомерки и листоврътки	254 815	6089	0	0	0	0	0	6089
Златозагка	326	0	0	0	0	0	0	0
Тополов листояд	8486	0	0	10 428	0	0	0	10 428
Тополов цигарджия	3956	0	0	1940	0	0	0	1940
Малка тополова стъкланка	1499	0	0	1503	42	0	0	1545
Тополов сечко	1308	0	0	1308		0	0	1308
Др. вредители по тополи, ели и върби	1188	0	0	874	614	0	0	1488
Други вредители по широколистните	988	0	0	328		0	0	328
Борова процесионка	185 086	0	12 348	60	8613	19 293	0	40 314
Бороволистни оси	96 589	3960	1994	0	74	0	0	6028
Зимна летораслозавивачка	28	0	0	0	28	0	0	28
Стъблени вредители	12 029	0	0	290	3167	0	6236	9693
Др. вредители по иглолистните гори	76	0	0	0	0	0	0	0
Съхнене на гъб	50 079	0	0	0	0	0	40 496	40 496
Съхнене на цер	12 418	0	0	0	0	0	8622	8622
Съхнене на бук	8140		0			0	4580	4580
Съхнене на горскоплодни	3198	0	0	0	0	0	2628	2628
Съхнене и болести в шир., в т.ч. тополи, гр.	5891	0	0	619	431	0	3325	4375
Съхнене на бор	21 265	0	0	0		0	16 404	16 404
Съхнене на ела	662	0	0	0		0	606	606
Съхнене на смърч	317	0	0	0		0	190	190
Съхнене на гр. игл. дървесни видове	404	0	0	0		0	374	374
Други болести (игл.),	2296	0	0	1646		0	891	2537
в т.ч. коренова гъба	591	0	0	0		0	591	591
Паразитни растения	1552	0	0	0	0	0	1050	1050
Повреди от гризачи	415	0	0	418	0	0	0	418
Повреди от дивеч	1374	0	0	615	157	0	0	772
Плевели	1298	0	0	318	636	0	0	954
Абиотични повреди	33 712	0	0	0	131	0	21 388	21 519
Горски пожари	166 431	0	0	0	0	0	134 156	134 156
Горски разсадници,	4388			4438	395			4833
в т.ч. кореногризеци вредители	411	0	0	422	0	0	0	422
Всичко:	971 769	10 049	15 713	24 785	14 288	19 293	240 946	325 074

болестите и вредителите в тях. Засегнатите площи са 21 265 гка, а за санитарни сечи се предвиждат 16 404 декара.

Нападателите от **коренова гъба** насаждения са 591 гка, предвидени са за санитарни сечи.

Съхнене на други иглолистни дървесни видове. Съхненето на обикновената ела е на площ от 662 гка, на смърча - 317 гка, дуглазката - 397 гка, лиственицата - 7 декара.

Болести и насекоми вредители в широколистните гори

Гъботворка. Най-опасният листогризец вредител за широколистните гори има добре изразена цикличност в развитието си, което дава възможност за сравнително по-лесно предсказване на опасността. През 2005 г. беше проведена успешна борба в близо 200 000 гка сил-

но нападателни площи. За 2006 и 2007 г. не се предвиждаха за авиоборба силно нападателни площи. Не е установено и обезлистване в горите. За 2008 г. се предвиждат 1371 гка за авиоборба от общо 91 555 гка нападателни площи. Необходимо е мониторингът на този вредител да продължи във всички засегнати площи.

Педомерки и листоврътки. Популацията на тази група вредители е в състояние на относително равновесие. Срещат се в широколистните гори повсеместно и са под постоянно наблюдение чрез лесопатологичния мониторинг поради голямото им размножаване през определени периоди.

На основата на резултатите от лепливите пояси и фотоеклекторите в лабораториите на трите лесозащитни станции през тази пролет ще се определи окончателно степента на нападение от тях. В прогнозата за 2008 г. 254 815 гка са посочени като засегната площ.

Други вредители. В тази група са включени малкият тополов сечко и малката тополова стъкланка, тополовият и върбовият листояд, акациевият семейд, буковият скокълъ и гъбовата листна бълха, както и много други, участващи със слабо или силно нападнати, но малки по размер площи. В силно нападнатите площи се предвижда механична борба или химична с наземна техника.

Съхненето на гъба нараства от началото на 80-те години на миналия век и с известна цикличност през няколко години продължава и сега. С най-влошено състояние са благунът, зимният гъб и церът. В резултат на процеса насажденията се изреждат, възобновителният процес се нарушава, голяма част от гървесината се похабява и се реализира като гърва. Отслабнали физиологически, насажденията се нападат от болести и насекомни вредители. Появиха се каламитети от гъботворка и златозадка. През няколко години се повтарят нападенията от листоврътки и педомерки. При определени условия заболяванията, свързани със запущване на проводящата система, ликвидират гърветата краткосрочно за една-две години. Основно лесовъдско мероприятие в съхнените гъбови гори са санитарните сечи. Извеждането им също представлява сериозен лесозащитен проблем. Съобразявайки се със скритото начално протичане на процеса, е необходимо да бъде извършена точна преценка на гърветата за сеч, като се има предвид оставащата пълнота, склоненост и възобновяване на насажденията. През последните години площите, засегнати от съхнене, намаляват при цера и гъба. За 2006 г. те са 38 539 дка с цер и 84 081 дка с други видове гъб; 2007 г. - 23 720 дка цер и 80 220 дка с гъб; а за 2008 г. - 12 418 дка с цер и 49 928 дка гъб.

Съхнене на бука. Съхненето на вида е свързано главно с появата на сухотършия. Естествените букови насаждения, разположени на по-ниска надморска височина, са с лош гървостой и почти са ликвидирани. При подходящи месторастения букът се възобновява, като доминира в създадените култури от бял бор, смърч и други върху тези площи. Проблеми при бука има с измръзване на листната маса от късните пролетни мразове и слани. Подмладените гървостой и липсата на претарели букови гори ограничават разпространението на най-важните гърворазрушителни гъби - *Fomes fomentarius*, *F. igniarius*. При бука се очакват проблеми, свързани със съхненето, причинено от затопляне на климата. За 2008 г. засегнатата площ е 8140 дка, от тях 4580 дка са предложени за санитарни сечи.

Други широколистни видове, засегнати от съхнене, са акацията, тополатата, ясенът. Площите са малки и всички са включени за санитарни сечи.

Проучванията на състоянието на **тополовите култури** дават основание да се приеме, че основната причина за влошаване на здравословното им състояние и последващото съхнене в повечето случаи е следствие от спадането на подпочвените води през вегетационния период. Това се отразява изключително неблагоприятно на млади култури от 1 и до 5-годишна възраст. Впоследствие те се нападат от болестите *Cytospora*, *Dothichiza*, *Melampsora* и насекомните вредители *Bystiscus*, *Melasma* и ксилофагите *Saperda* и *Sesia*. С най-съществено значение са ксилофагите, причиняващи деформиране на младите стъбла, пречупване от вятъра и други. При културите над 5-годишна възраст се появява съхнене на единични клонове, а след това на цялата корона, кафяво слизотечение и изсъхване на гърветата. Проблемите, които следва да се решават, са комплексни - избор на клонове тополи за съответното месторастение, усъвършенствани методи на залесяване и почвоподготовка, задължителни агротехнически мероприятия, борба

с болестите и насекомните вредители.

Повреди от абиотични причини

В последно време се наблюдава изменение в климата, изразяващо се в екстремно повишаване или понижаване на температурите, бурни ветрове, късни гърждове, придружени с обледявания на гърветата, и други, което води до сериозни повреди върху гората. Те са предизвикани предимно от **снеголоми, снеговали, ветровали, слани, градушки, ледоломи** и др. Общо за страната пострадалите насаждения от абиотични причини са 33 700 дка, от тях 21 388 дка са предвидени за санитарни сечи. Общата площ на пострадалите от **ветролом** гори са 12 085 дка, от които 4873 дка в иглолистни и 7212 дка в широколистни гори. Силни бяха пораженията от ветролом през юни м.г. в смърчовите гори в горната лесорастителна зона в ДЛ - Белово - 1452 дка, и от смерча, преминал през територията на ДЛ - Доспат, на 1 септември 2007 година. Значителни са площите в ДЛ - Смилян - 2349 дка. В по-голяма степен страдат по-възрастни и изредени гори.

При широколистните са пострадали предимно букови гори, по-значително в районите на Държавните лесничества - Пловдив и Смолян. Тези гори са уязвими главно по време на вегетацията при наличие на листна маса.

Повреди от пожари. Установената при лесопатологичното обследване засегнатата от пожари площ е 166 431 дка. От тях 134 156 дка са предвидени за санитарни сечи.

Повреди от дивеч и гризачи. За третиране срещу дивечови повреди са предвидени 772 дка, от които 615 за наземна химична и биологична обработка и 157 за механична.

През последните години както в културите, така и в разсадниците, значителни щети нанасят мишевидните гризачи. Борбата срещу тези вредители се води много трудно и затова повредите от тях непрекъснато се увеличават. Общо са предвидени 361 дка за борба срещу гризачите в разсадниците и 418 дка в културите.

Вредители, болести и други повреди в горските разсадници. Лесозащитните проблеми в горските разсадници заслужават особено внимание. Производството на еднотипен посадъчен материал в продължение на много години в едни и същи разсадници създава условия за появата на епифитотии и масовото намножаване на насекомните вредители в тях. В последните години продължителните високи летни температури нанасят трайни щети. Други климатични аномалии като късни пролетни мразове, летни градушки и ранно есенно застудяване също водят до повишаване на загубите и влошаване на здравословното състояние на фиданките. Спазването на правилна агротехника и точното извеждане на наземната химична обработка и редовните поливки в подходящо време до голяма степен могат да неутрализират вредните влияния на екстремните абиотични въздействия. Въпреки това очакванията на лесозащитните станции за 2008 г. са за увеличаване на площите, засегнати от гъбни болести и абиотични фактори.

Плевелна и паразитна растителност. Общо 1062 дка са засегнатите от черен имел насаждения, от които 1050 дка се предвиждат за санитарни сечи.

Мероприятия срещу плевелната растителност се предписват в културите - 954 дка, и в разсадниците - 1778 декара.

Лесопатологичната прогноза за здравословното състояние на горите за 2008 година е представена на www.dag.bg

На 5 март 2002 г. в Горския дом „Св. Иван Рилски“ в Боровец 17 дами - ръководители на държавни лесничейства, дивечовъдни станции, семеконтролната станция и дирекции на природните паркове учредяват Клуб на жените директори. Клубът води интензивен живот и през м. г. е регистриран като неправителствено сдружение и е вписан в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественоразнополителна дейност под името Сдружение „Клуб

Росен Попсабов и инж. Йордан Радославов, и главния секретар на ведомството - инж. Валентина Маринова, която е сред първите учредители на Клуба. Участничките в тържеството бяха поздрав

Доц. Стефан Юруков поздравя инж. Йонка Радева с юбилей

С „Фортуна“ към бъдещето

На посещение в една от най-големите могили от археологическия комплекс „Долината на тракийските царе“ - „Голямата Косматка“, намираща се край с. Шипка

„Фортуна“. Негов председател е инж. Юлия Тумбаркова - директор на ПП „Златни пясъци“ - Варна. Защо „Фортуна“? Защото тази древноримска богиня е покровителката на реколтата, майчинството и жените, както и на щастието и късметата. Във вярванията на прабългарите е под името Срега или Среча. Какво по-добро от това жените, поели трудната, но благородна лесовъдска професия да бъдат съпътствани от Фортуна!

Вече седма година членовете на Клуба, които към днешна дата са 25, поддържат професионални и обществени контакти в името на просперитета на българската гора.

Официалната среща на Сдружението по случай празника на жената през тази година бе проведена на 13 март със съдействието на РУТ - Стара Загора, в комплекса „Армира“ на Старозагорските минерални бани. Тя бе почетена от председателя на Държавната агенция по горите доц. Стефан Юруков, зам.-председателите - инж.

вени от Мария Нейкова - областния управител на Стара Загора. Своя 50-годишен юбилей инж. Йонка Радева - директор на Държавното лесничество в Карнобат, сподели с колежките си от Клуба. Председателят на ДАГ доц. Юруков връчи на юбилярката Сребърна значка на ДАГ „За дългогодишна и всеотдайна служба в горите“.

Нашият празник бе украсен с цветя,

подаръци и благопожелания, поднесени от началниците на регионалните управления на горите, и с невероятна музикална програма. На следващия ден участниците в тържеството посетиха Историческия музей „Искра“ в Казанлък и археологическия комплекс „Долината на тракийските царе“.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Членовете на Сдружение „Клуб „Фортуна“ с ръководството на ДАГ и областния управител на Стара Загора Мария Нейкова (втора отляво на първия ред)

СТРУКТУРИ КЪМ ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

(пощенски кодове, названия, ръководители и телефони)

I. 3500 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - БЕРКОВИЦА -

инж. Васил ИВАНОВ

- 3500 ДА - Берковица - инж. Васил ИВАНОВ 0953 8 03 00
- 3474 ДА - Говеджа - инж. Цветко ЦВЕТКОВ 0953 8 89 90
- 3600 ДА - Лом - инж. Стоян ПЕТРОВ 09556 271
- 3460 ДА - Чирковци - инж. Ганчо ЛОЗАНОВ 0971 6 01 02
- 3400 ДА - Монтана - инж. Петър ИВАНОВ 09554 21 97
- 3700 ДА - Видин - инж. Димитър ДИМИТРОВ 096 30 01 90
- 3950 ДА - Чупрене - инж. Корнелия ЦУРИНСКА 094 60 09 88
- 3900 ДА - Белоградчик - инж. Мая КОСТОВА 09327 430
- 3000 ДА - Враца - инж. Иван МИХАЙЛОВ 0936 40 54
- 3300 ДА - Оряхово - инж. Снежана ГАРДАНСКА 092 66 05 61
- 3100 ДА - Мездра - инж. Божидар ПАЦРАПАНСКИ 09171 24 19
- 3900 ДДС "Муджур" - Белоградчик - инж. Цветан МИХАЙЛОВ 0910 23 12
- 3900 ДДС "Муджур" - Белоградчик - инж. Цветан МИХАЙЛОВ 0936 40 96

II. 2700 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - БЛАГОЕВГРАД -

инж. Георги КАЛАБАКОВ

- 2700 ДА - Благоевград - инж. Павличка ИВАНОВА 073 88 50 09
- 2730 ДА - Симитли - инж. Минко ПЪДЕВСКИ 073 88 42 05
- 2840 ДА - Кресна - инж. Атанас ДИМАНКОВ 07487 21 67
- 2890 ДА - Първомай - инж. Стоян ТУШИНОВ 07433 22 63
- 2850 ДА - Петрич - инж. Росен БАЕВ 07427 31 47
- 2825 ДА - с. Струмляни - инж. Валентин ПАНЕВ 0745 6 01 88
- 2800 ДА - гр. Сангански - инж. Светослав ТАТАРСКИ 07434 20 85
- 2830 ДА - Катунци - инж. Симеон ЕФРЕМОВ 0746 3 20 37
- 2790 ДА - Якоруга - инж. Димитър ТЕРЗИЕВ 07438 20 38
- 2772 ДА - Места - инж. Светослав НИКОЛОВ 07442 22 27
- 2777 ДА - Добринище - инж. Петър КОМСИЙСКИ 074409 265
- 2960 ДА - Гърмен - инж. Исмаил МОЛЛОВ 07447 22 24
- 2900 ДА - гр. Гоце Делчев - инж. Иван СИНАНОВ 07523 20 22
- 2780 ДА - Белица - инж. Карамфил ДЖЕМБАЗКИ 0751 6 05 86
- 2782 ДА - Еленица - инж. Хосеиц КЪОРОВ 07446 664
- 2760 ДДС "Разлог" - Разлог - инж. Йордан БАНГЕЕВ 0747 8 01 60
- 2950 ДДС "Дикчан" - Сатовча - инж. Пламен ПОЮКОВ 07541 21 70

III. 8000 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - БУРГАС -

инж. Мишо ЖЕКОВ

- 8000 ДА - Бургас - инж. Дора СТАМАТОВА 056 84 29 84
- 8500 ДА - Айтос - инж. Томко ПЕРИОНОВ 056 84 23 69
- 8400 ДА - Карнобат - инж. Йонка РАДЕВА 0558 26 25
- 8463 ДА - Сатовча - инж. Пепи БАНКОВ 0559 2 21 59
- 8300 ДА - Средец - инж. Станко ТОДОРОВ 05573 435
- 8152 ДА - Ново Паничарево - инж. Гора ГОРОВ 05551 33 94
- 8170 ДА - Звездец - инж. Димо ДИМОВ 05504 82 18
- 8260 ДА - Царево - инж. Забарин ГАГОВ 05959 230
- 8283 ДА - Костиница - инж. Венелин РАДКОВ 0590 5 20 17
- 8283 ДА - Костиница - инж. Венелин РАДКОВ 059069 214

- 2360 ДА - Брезник - инж. Николай АНАЧКОВ 07751 32 66
- 2440 ДА - Земен - инж. Петър САВЕВ 07741 23 18
- 2400 ДА - Радомир - инж. Веселин ВЛАДОВ 0777 8 21 42
- 2347 ДДС "Витошко - Струга" - с. Кладница - инж. Дамян ДАМЯНОВ 076 67 02 41
- 2500 ДДС "Осогово" - Кюстендил - инж. Васил ПУРОВ 078 55 20 50

VIII. 5500 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - ЛОВЕЧ -

инж. Павел БОГДАНСКИ

- 5500 ДА - Ловеч - инж. Станимир ПЕНЧЕВ 068 60 38 23
- 5520 ДА - Лесичрен - инж. Данчо ТОНЧЕВ 068 60 37 92
- 5800 ДА - Плевен - инж. Трифон МАРИНОВСКИ 06920 21 25
- 5940 ДА - Никопол - инж. Георги ПЕТРОВ 064 4 01 90
- 5700 ДА - Тетевен - инж. Илия МИТОВ 06541 27 97
- 5720 ДА - Рибарица - инж. Стайко ПЕТРОВ 0678 24 34
- 5725 ДА - Черни Вит - инж. Йордан ЙОРДАНОВ 06902 24 36
- 5600 ДА - Троян - инж. Димитър ШИШКОВ 06906 227
- 5672 ДА - Борима - инж. Сашо ВАСИЛКОВ 0670 6 04 27
- 5620 ДА - Черни Осъм - инж. Георги ГЕОРГИЕВ 0670 6 22 98
- 5770 ДА - Луковит - инж. Петко ПЕТКОВ 0670 6 04 04
- 5641 ДДС "Русалка" - Априлци - инж. Валентин ШИПКОВЕНСКИ 0697 41 36
- 5641 ДДС "Русалка" - Априлци - инж. Валентин ШИПКОВЕНСКИ 06958 23 12

IX. 4400 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - ПАЗАРДЖИК -

инж. Мехмет БЕЛИЯТ

- 4400 ДА - Пазарджик - инж. Нина МОРИНОВА 034 44 55 96
- 4470 ДА - Белоово - инж. Атанас МИТЕВ 034 44 40 99
- 4500 ДА - Панагюрище - инж. Петър ТОДОРОВ 03581 38 21
- 4580 ДА - Батак - инж. Петър МИРЧЕВ 0357 36 55
- 4550 ДА - Пещера - инж. Костадин ГАГОВ 03553 20 33
- 4633 ДА "Селище" - с. Сърница - инж. Илия КОСТЯНЕВ 03570 39 85
- 4600 ДА - м. Чехларово - инж. Кирил ТОДОРОВ 03547 21 39
- 4580 ДДС "Широка поляна" - м. Широка поляна - инж. Тоско ГЕОРГИЕВ 0359 2 25 08
- 4600 ДДС "Алабак" - Велинград - инж. Геню ПЕЕВ 03045 21 62
- 4571 ДДС "Борово" - м. Вълча поляна - инж. Йордан ЙОРДАНОВ 0359 5 35 15
- 4580 ДДС "Беглика" - м. Беглика - инж. Георги СЕРАФИМОВ 035502 339
- 4600 ДДС "Чепино" - м. Сухата лъка - инж. Венко БОЗЕВ 03553 21 87
- 4640 ДДС "Ракитово" - Ракитово - инж. Стоян ДОПЧЕВ 0359 5 19 37
- 4580 ДДС "Родопи" - м. Снежана - инж. Костадин ГОНДОВ 03542 21 50
- 4580 ДДС "Родопи" - м. Снежана - инж. Костадин ГОНДОВ 03553 22 71

X. 4000 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - ПЛОВДИВ -

инж. Тодор НЕДКОВ

- 4002 ДА - Пловдив - инж. Христо ЦЕЛИН 032 64 25 20
- 4220 ДА - Кривич - инж. Цветан ЦВЕТАНОВ 032 64 34 70
- 4270 ДА - Първомай - инж. Борислав СПАСОВ 03145 22 41
- 4230 ДА - Асеновград - инж. Димитър ДЖАМБАЗОВ 0336 23 31
- 4300 ДА - Карлово - инж. Мико ПАВЛОВ 0331 6 30 41
- 4180 ДА - Хисар - инж. Петър РАЙЧИНОВ 0335 9 65 02
- 4340 ДА - Розино - инж. Тодор ДИКЛИЕВ 0337 6 21 38
- 4340 ДА - Розино - инж. Тодор ДИКЛИЕВ 03136 22 30

10. 8162 ДА - Малко Търново - инж. Стойко ПАРУШЕВ 05952 21 74
11. 8290 ДДС „Ропотамо“ - м. Аркутино - инж. Иван КОСТОВ 0550 3 22 23
12. 8230 ДДС „Несебър“ - Несебър - инж. Магдалена МАНДУЛЕВА 0554 4 33 83
13. 8166 ДДС „Грамадишково“ - Грамадишково - инж. Стойко СТОЯНОВ 05958 230

IV. 9000 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - ВАРНА -

г-р инж. Емануил ДИМИТРОВ

1. 9000 ДА - Варна - инж. Живка ИВАНОВА 052 69 29 00
2. 9200 ДА - Пробагия - инж. Петър ПЕТРОВ 052 61 31 59
3. 9170 ДА - Суворово - инж. Иван СТОЯНОВ 0518 4 21 76
4. 9300 ДА - гр. Добрич - инж. Цанко НИКОЛОВ 05153 20 90
5. 9500 ДА - Генерал Тошево - инж. Никола СИМЕОНОВ 058 60 06 08
6. 9261 ДА - Цоневе - инж. Райчо БАЛКАНСКИ 05731 21 75
7. 9110 ДА - Старо Оряхово - инж. Кирил ПЕТРОВ 0517 2 30 28
8. 9600 ДДС „Балчик“ - Балчик - инж. Калинка ТОДОРОВА 05141 23 58
9. 9142 ДДС „Шерба“ - Горен чифлик - инж. Александър ПЕНКОВ 0579 7 32 23
10. 9450 ДДС „Тервел“ - гр. Тервел - инж. Стоян СТОЯНОВ 052 61 48 16
05751 23 09

V. 5000 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - ВЕЛИКО ТЪРНОВО -

инж. Параскев РАДЕВ

1. 5097 ДА - Буйновци - инж. Румен ХАРАЛАМОВ 062 62 00 59
2. 5070 ДА - гр. Елена - инж. Иван ПАШОВ 06154 310
3. 5100 ДА - Горна Оряховица - инж. Йордан БОБОНКОВ 06151 22 12
4. 5250 ДА - Свищов - инж. Петко МОНЕВ 0618 4 80 23
5. 5300 ДА - Габрово - инж. Петко ПЕТКОВ 0631 6 02 21
6. 5360 ДА - Плачковци - инж. Антоанет АНТОНОВ 066 80 87 48
7. 5400 ДА - Севлиево - инж. Алияна РАЙКОВА 0679 20 40
8. 5000 ДДС „Болярка“ - Велико Търново - инж. Радослав СЛАВОВ 0675 3 33 65
9. 5462 ДДС „Росица“ - м. Лъгът - инж. Цветан МАРКОВ 062 62 05 13
067305 350

VI. 6600 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - КЪРДЖАЛИ -

инж. Айнур ИБРАЙМОВА

1. 6600 ДА - Кърджали - инж. Любомир ДЖИВОВ 0361 6 58 30
2. 6750 ДА - Ардино - инж. Митко МЛАДЕНОВ 0361 6 52 96
3. 6800 ДА - Момчиладраг - инж. Първатко ЧАКЪРОВ 036 51 21 14
4. 6900 ДА - Крумовград - инж. Ламбо ЛАМБОВ 03631 61 02
5. 6884 ДА - Кирково - с. Чакаларово - инж. Илия МИНЧЕВ 03641 72 09
6. 6300 ДА - Хасково - инж. Делчо ПОПОВ 03678 21 74
7. 6450 ДА - Харманли - инж. Иван ПАВЛОВ 038 66 22 32
8. 6570 ДА - Ивайловград - инж. Любомир ЯНЕВ 0373 8 20 40
9. 6500 ДА - Свиленград - инж. Петър НЕДЯЛКОВ 03661 80 22
10. 6850 ДА - Джебел - инж. Айхан МЮМЮН 0379 7 14 76
11. 6600 ДДС „Женда“ - Кърджали - инж. Фикри РАМАДАНОВ 03632 21 02
0361 6 51 20

VII. 2500 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - КЮСТЕНДИЛ -

инж. Василий МАРИНКОВСКИ

1. 2500 ДА - Кюстендил - инж. Андрей МИЛЕНКОВ 078 55 05 15
2. 2595 ДА - Небестино - инж. Милчо КИРИЛОВ 078 55 20 30
3. 2600 ДА - Дупница - инж. Вуктор БОРИСОВ 078 5 10 14
4. 2630 ДА - Рилски манастир - инж. Иван ЯНЕВ 0701 5 13 81
5. 2460 ДА - Трън - инж. Чико ЦЕНОВ 07054 20 40
07731 21 36

8. 4341 ДА - Класура - инж. Златю КЛИЧЕВ 03137 20 54
9. 4241 ДДС „Кормисош“ - Лъки - инж. Ботьо АРАБАДЖИЕВ 03052 21 96
10. 4142 ДДС „Чекерица“ - Стряма - инж. Станислав СТАЛЕВ 03153 23 09

XI. 7000 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - РУСЕ -

инж. Таньо ТАНЕВ

1. 7100 ДА - Бяла - инж. Нежати ЧАУШЕВ 082 82 17 06
2. 7500 ДА - Силистра - инж. Георги МИТЕВ 0817 7 27 80
3. 7600 ДА - Тутракан - инж. Никола ЙОРДАНОВ 086 7 30 87
4. 7200 ДА - Разград - инж. Пламен КОЛЕВ 0857 7 03 08
5. 7000 ДДС „Дунав“ - Русе - инж. Йордан САРИЛИЕВ 084 66 13 19
6. 7300 ДДС „Сеслав“ - гр. Кубрат - инж. Руси РУСЕВ 082 82 02 17
7. 7650 ДДС „Каракуз“ - Дулово - инж. Октай ХЮСЕИН 0838 7 27 53
0855 26 06

XII. 8800 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - СЛИВЕН -

инж. Пейчо ВЪРБАНОВ

1. 8800 ДА - Сливен - инж. Алияна СИМЕОНОВА 044 62 34 41
2. 8890 ДА - Твърдица - инж. Стоян БОЖИЛОВ 044 62 27 42
3. 8900 ДА - Нова Загора - инж. Ганчо ПЕТРОВ 0454 22 50
4. 8980 ДА - Тича - инж. Йордан СТЕФАНОВ 0457 6 20 33
5. 8841 ДА - Стара река - инж. Пенка ДОНЧЕВА 04584 332
6. 8700 ДА - Елхово - инж. Станимир СОТИРОВ 04552 21 61
7. 8970 ДДС „Котел“ - Котел - инж. Димо ДИМОВ 0478 8 82 62
8. 8600 ДДС „Тунджа“ - Ямбол - инж. Константин НЕДЕВ 0453 22 40
9. 6560 ДДС „Тополовград“ - Тополовград - бакантна 046 66 26 70
0470 22 10

XIII. 4700 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - СМОЛЯН -

инж. Асен КАРАБОВ

1. 4700 ДА - Смолян - инж. Георги СТАНЧЕВ 0301 6 75 37
2. 4770 ДА - Смилян - инж. Здравец МАТЕВ 0301 6 35 21
3. 4980 ДА - Златоград - инж. Съби ДИМИТРОВ 03026 22 41
4. 4747 ДА - Слабейно - инж. Митко КОМИТОВ 03071 22 11
5. 4847 ДА - Мугла - инж. Велко ПРАХАНАРОВ 03027 218
6. 4710 ДА - Широка лъка - инж. Тодор КУПЛЕВ 03058 338
7. 4831 ДА - Доспат - инж. Вергил БАЙКАЛОВ 03030 281
8. 4800 ДА - Дебин - и.г. инж. Асен ИВАНОВ 03045 22 23
9. 4820 ДА - Михалково - инж. Пфетан ВЪЛКОВ 03041 23 36
10. 4825 ДА - Триград - инж. Захарина БАКЛАРЕВА 030472 383
11. 4824 ДА - Борино - инж. Идамет АЛИМАНОВ 03040 289
12. 4890 ДА - Хвойна - инж. Асен БАКАЛОВ 03042 21 86
13. 4850 ДА - Чепеларе - инж. Атанас КЕФИЛЕВ 03053 22 61
14. 4870 ДА - Пампорово - инж. Тухомир НИКОВ 03051 20 08
15. 4800 ДДС „Избора“ - Дебин - инж. Стоян САРИЙСКИ 03095 84 13
03041 23 9

XIV. 1000 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - СОФИЯ -

инж. Милко ХРИСТОВ

1. 1000 ДА - София - инж. Георги ХРИСТОСКОВ 02 987 00 52
2. 2100 ДА - гр. Елин Пелин - инж. Румяна ДИМИТРОВА 02 987 40 09
3. 2170 ДА - Етрополе - инж. Николай НИКОЛОВ 0725 6 60 01
4. 2140 ДА - Ботевград - инж. Петър ПЕШЕВ 0720 23 50
5. 2000 ДА - Самоков - инж. Васил ДРАГАНОВ 0723 6 64 36
6. 2010 ДА - Боровец - инж. Георги ГОЛЕМИНОВ 0722 6 67 67
7. 2050 ДА - Ихтиман - инж. Дияна КОСТОВА 07503 24 67
8. 2041 ДА - Костенец - инж. Йордан ИЛИЕВ 0724 25 46
07144 50 57

9. 2070 ДА - Пирдоп - инж. Светослав ПЕТРОВ 07181 51 51
 10. 2277 ДА - Коприовица - инж. Владимир ОРАШЪКОВ 07184 20 41
 11. 2240 ДА - Годеч - инж. Антоанета ПЕХЛЕВА 0729 2391
 12. 2260 ДА - Своге - инж. Александър ВОЕВ 0726 52 10
 13. 2117 ДДС „Арамлеев“ - с. Огняново - инж. Людмил ХАРИЗАНОВ 07158 28 40
 14. 2140 ДДС „Витиня“ - м. Витиня - инж. Юри МИКОВ 0723 6 68 79

XV. 6000 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - СТАРА ЗАГОРА -

инж. Петър ЗАЯКОВ

1. 6000 ДА - Стара Загора - инж. Стоян ДИМИТРОВ 042 63 97 37
 2. 6200 ДА - Чирпан - инж. Илко ДИМИТРОВ 042 62 33 34
 3. 6100 ДА - Казанлък - инж. Иван СЛАВОВ 0416 30 72
 4. 6155 ДА - Павел баня - инж. Кънчо КУРУМИЛЕВ 0431 6 23 47
 5. 6199 ДА - Гурково - инж. Димчо РАДЕВ 04361 31 67
 04331 21 41

ДРУГИ ПОДЕЛЕНИЯ КЪМ ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

- 1528 Горска семейконтролна станция - София - инж. Свилена БОЖИНОВА 02 973 11 80
 4000 Горска семейконтролна станция - Пловдив - инж. Данаил ЖЕКИН 032 62 84 67
 1303 Лесозащитна станция - София - ст. н. с. 9-р Янчо НАЙДЕНОВ 02 988 53 01
 4000 Лесозащитна станция - Пловдив - инж. Христо ТОМОВСКИ 032 63 15 53
 9000 Лесозащитна станция - Варна - инж. Мария КИРИЛОВА 052 51 06 79
 4400 Тополово стопанство - Пазарджик - инж. Иван ВАСЕВ 034 44 91 26
 5250 Опитна станция по бързорастящи горскодървесни видове - Свищов - н. с. инж. Мирослав ЯКИМОВ 0631 6 07 43
 8008 Опитна станция по дълбоки гори - Бургас ст. н. с. I ст., 9-т.н. Динко ДИНЕВ 056 86 09 50
 9700 Дирекция на Природен парк „Шуменско плато“ - Шумен - инж. Ангелия КУНЕВА 054 80 04 66
 9000 Дирекция на Природен парк „Златни пясъци“ - Варна инж. Юлия ТУМБАРКОВА 052 35 55 61

6. 6180 ДА - Мъглич - инж. Александър ИВАНОВ 04321 23 16
 7. 6151 ДДС „Мазалат“ - Горно Сахране - инж. Станислав ВЪТЕВ 04357 242

XVI. 9700 РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ - ШУМЕН -

9-р инж. Христо ХРИСТОВ

1. 9700 ДА - Шумен - инж. Васко РАЙЧЕВ 054 80 07 03
 2. 9900 ДА - Нови пазар - инж. Радн ИВАНОВ 054 80 04 64
 3. 7700 ДА - Търговище - инж. Радослав СЛАВОВ 0537 2 20 33
 4. 7900 ДА - гр. Омуртаг - инж. Кемал БЕЙС 0601 6 48 06
 5. 9870 ДА - Върбица - инж. Ивелин ТОДОРОВ 0605 21 54
 6. 9820 ДА - Смядово - инж. Петю ДРАГОЕВ 05391 21 06
 7. 9751 ДДС „Паламара“ - с. Венец - инж. Найден АНГЕЛОВ 05351 22 80
 8. 7800 ДДС „Черни Лом“ - Попово - инж. Петър ПЕТРОВ 05343 21 06
 9. 9850 ДДС „Преслав“ - Велики Преслав - инж. Тодор ГИЧЕВ 0608 2 20 47
 0538 4 26 13

- 8162 Дирекция на Природен парк „Странджа“ - Малко Търново - инж. Стефан ЗАЛАТАРОВ 05952 28 96
 3000 Дирекция на Природен парк „Брачански Балкан“ - Враца - инж. Николай НЕНЧЕВ 092 66 58 48
 8800 Дирекция на Природен парк „Сините камъни“ - Сливен - инж. Иван ИВАНОВ 044 66 29 61
 7000 Дирекция на Природен парк „Русенски Лом“ - Русе инж. Милко БЕЛБЕРОВ 082 87 23 97
 1303 Дирекция на Природен парк „Витоша“ - София - инж. Тома БЕЛЕВ 02 988 58 41
 2630 Дирекция на Природен парк „Рилски манастир“ - гр. Рила - инж. Вангел АВРАМОВ 07054 22 93
 5930 Дирекция на Природен парк „Персина“ - Белене - инж. Стела БОЖИНОВА 0658 2 26 84
 5300 Дирекция на Природен парк „Българка“ - Габрово - инж. Мая РАДЕВА 066 80 88 57
 1528 Национална научноизследователска станция по ловно стопанство, биология и болести на дивеча - София - ст. н. с. 9-р Лилянка НЕДКОВА 02 979 08 63
 1303 Редакция на списание „Гора“ - София - инж. Борис ГОСПОДИНОВ 02 988 86 42

Институт за гората при Българска академия на науките - централа

акад. Александър АЛЕКСАНДРОВ - директор

Лесотехнически университет - централа

проф. 9-с.н. Нино НИНОВ - ректор

3520 Учебно-опитно горско стопанство „Петрохан“ - с. Бързия 9-р инж. Димитър ВЪЛКОВ

4629 Учебно-опитно горско стопанство „Юндола“ - м. Юндола инж. Илия ЗИВРИПАНОВ

„Агрорелеспроект“ ЕООД - София - инж. Румен РАЙКОВ

Съюз на лесовъдите в България -

проф. 9-с.н. Димитър КОЛАРОВ

Федерация на синдикалните организации от горското стопанство и горнопреработващата промишленост -

инж. Петър АБРАШЕВ 02 952 31 21

Научно-технически съюз по лесотехника -

проф. 9-р Веселин БРЕЗИН

„Булпрофор“ - инж. Антоний СТЕФАНОВ

2010 Горски дом „Св. Иван Рилски“ - Боровец -

Лиляна ПАУНОВА

07503 26 56

Списъкът отразява промените, настъпили до редакционното приключване на броя - 17.03.2008 г.

За забелязани пропуски и неточности съобщавайте на тел. 02/ 988 86 42; 989 55 40, вѣтр. 212, 213, факс: 988 04 15 (сп. „Гора“)

ПРАКТИЧЕСКИ РЕЗУЛТАТИ ПРИ СТОПАНИСВАНЕ НА ИЗДЪНКОВИТЕ ГОРИ

Инж. Емил РАКЪДЖИЕВ - главен експерт в ДАГ

В бр.1 на сп. „Гора“ от тази година е публикувана статията на д-р инж. Йордан Петров „Възобновяването на издънковите дъбови и церови гори: проблеми и грешки“. Тя получи широк отзвук - с различни гледни точки по проблема. В този брой публикуваме едно от гледищата.

Превръщането на издънковите насаждения в семенни чрез удължаване на турнуса на сеч и провеждането на реконструкции е било сред основните лесовъдски мероприятия при стопанисване на издънковите гори у нас. Днешното им състояние е следствие на преминалите етапи на развитие. Практикуваните до средата на XX в. голи сечи, предимно в горите около населените места, са довели до превръщането им в издънкови. За първи път през 1925 г. с предвижданията на някои лесоустройствени проекти се поставя задача за връщането им към високостъблените чрез изваждане на кривите, повредените и малоценните дървета. След 1945 г. към високостъблените гори се причисляват много смесени издънково-семенни насаждения, като в тях се планират и лесовъдски системи, характерни за семенните гори. По-късно тези насаждения се прехвърлят отново в превръщателния клас, което дава основание на някои анализатори да търсят причина във воденето на сечите, а не в промените във формите на организация.

През втората половина на XX в. е приложен в практиката метод за превръщане на част от издънковите гори в семенни и увеличаване на тяхната производителност. През 1956-1960 г. нискостъбленото стопанисване (без акацията) е прекратено и издънковите гори са разделени на две големи групи: за превръщане и за реконструкция. Този момент от развитието на горското стопанство лежи в основата на добрите резултати и успехи в подобряване на състоянието на издънковите гори и повишаване на тяхната продуктивност.

Въпреки постигнатите положителни резултати, допускани са редица грешки, които се проявяват по-късно и се изразяват главно в няколко фактора. Към класа за реконструкция е причислена голяма част от високостъблените гори в незадоволително състояние и/или със занижени бонитети, следствие на неточни таблици. След реконструирането им голяма част от тези гори са заменени с неустойчиви иглолистни култури, в резултат на което загубват автотонния си характер. Прекалено амбициозният подход в стопанисването на издънковите гори изключи средностъбленото и нискостъбленото стопанство. Първоначално методът е предвиждал удължаване на турнуса на сеч от 20 до 40-60 години, но в начало-

то на 80-те години се прави преоценка на прилагания метод. Стопанският клас за превръщане се разделя на два класа: за превръщане при съкратени турнуси и за прерастване, където се прилагат установените турнуси за високостъблените гори. В повечето случаи това е забавило твърде много процеса на превръщане на издънковите гори в семенни с всички отрицателни последици: остаряване на насажденията, загуба на прираст, изреждане и загубване на издънкопродуктивната способност на пълновете, влошаване на здравословното състояние на насажденията в резултат на суши, болести и вредители.

Особено тревожи през последните години масовото съхнене на някои насаждения. Този процес придобива на места характер на екологична катастрофа. Продължителните суши и влошената екологична обстановка доведоха до недоброто санитарно състояние на голяма част от насажденията. Невинаги се обръща достатъчно внимание на видовото разнообразие в смесените издънкови насаждения. Не се осъществи интензивното отглеждане в млада възраст, за да могат дърветата да формират по-големи корони. Несвоевременно е извършвано осветлението на подраста във възобновените насаждения, поради което, а и по други причини, той масово загива. Не се постигна ускореното превръщане на издънковите насаждения в семенни, въпреки че задачата винаги е била приоритетна.

Отчитайки голямата част от горепосочените негативи, Националното съвещание за стопанисване на издънковите гори през 1993 г. разкри възможност за по-голямо разнообразие и свобода при прилагане на лесовъдски методи чрез осигуряване на естествено семенно и в по-малка степен вегетативно възобновяване, като се запазва характерната растителност за съответните райони в страната и се подобряват защитните, водоохранните, рекреационните и другите полезни функции. Дадените указания от тогавашния Комитет по горите с писмо № 36-00-178/15.12.1993 г. обособиха пет групи при стопанисването на издънковите гори, съобразно типа на месторастенето, състоянието на насажденията, дървесните видове, продуктивността и целта на стопанството. Обособените нови стопански класове бяха приложени при изготвянето на лесоустройствените проекти. Това спомогна за проследяване на естес-

твеното семенно възобновяване на главните дървесни видове и определи насоките за подпомагане на възобновяването предимно с блаун, зимен дъб, летен дъб и други. Наложи се преоценка на предвидените лесовъдски мероприятия в действащите до този момент проекти.

Възприетите насоки за стопанисване на издънковите гори определени нови подходи за водене на горскостопанските мероприятия. В повечето случаи се предлагаха изменения на вида на сечта с план-извлечения, което даде възможност в отделни насаждения да се проведат своевременно възобновителни сечи. Положителен пример са превърнатите в семенни издънкови насаждения в района на РУТ - Велико Търново. Масовото естествено възобновяване - следствие на обилното семеносене от 1991 г. в района на Районна дирекция по горите - Шумен, даде възможност за изработване на регионална програма за допълнение и изменение на лесоустройствените проекти. При изпълнението на програмата и след това са отчетени много добри резултати.

Националното съвещание по стопанисване на издънковите дъбови гори, което се проведе в Китев през 2002 г., потвърди правотата на извършваното след 1993 г. и обърна внимание на някои слабости и пропуски, които и в настоящия етап не са преодолени.

Проследявайки динамиката на площите и запасите на издънковите гори за превръщане в семенни през последните 45 години, виждаме, че залесената площ се увеличава близо 2 пъти (от 581 000 ха през 1960 г. на 10 632 000 ха през 2005 г.), а запасите - над 6 пъти (от 21.4 млн. м³ през 1960 г. на 135 млн. м³ през 2005 г.). Това е добре само на пръв поглед, защото процентът от общата залесена площ на всички гори се увеличава от 18 на 29, а процентът от общия запас нараства бързо до 1990 г., а през 2000-2005 г. рязко пада. Тези данни показват ясно, че издънковите гори застаряват, губят прираст и запас и отстъпват в състезанието с широколистните високостъблени гори. Значителното увеличаване на запасите и площите на издънковите гори за превръщане през последното десетилетие се дължи на прехвърлянето в горския фонд на стари гори, изключени през 50-те години и неизкоренени, както и на прехвърлените гори от класа за реконструкция, съобразно решенията от Националното съвещание по проблемите на реконструкцията на горски насаждения през 1995 година.

След превръщането на издънковите гори в семенни се обособяват насаждения със семенен и издънков характер. Неправилното или ненавременното водене на отгледни сечи води до преоценката им - в издънкови гори. Въпреки прогресивното увеличаване на изпълнението на предвидените с лесоустройствените проекти отгледни сечи през последните години, все още не са достигнати проектираните параметри. Проведените осветления във високостъблените широколистни насаждения (отчет 1 ГС) изпълняват лесоустройствени те проекти по площ в рамките от 24.8 % през 2001

г. до 51.7 % през 2007 година.

Застаряването на издънковите гори и поддържането на високи пълноти поради непровеждане на отгледните и възобновителните сечи утежнява допълнително ефекта от неблагоприятните климатични промени. Добра тенденция е изпълнението в издънковите насаждения на отгледните сечи, които от 36 % през 2001 г. достигат 70.8 % през 2007 година. Същата тенденция се наблюдава и по видове отгледни сечи, като при пробирките изпълнението от 43.4 се увеличава на 81.1 %, при прорежданията - от 28.2 достига 61.8 %, докато при прочистките изпълнението варира от 31 до 38 %, като горната граница е постигната през периода 2001-2003 година.

Неблагоприятните климатични условия през последните две десетилетия, увеличените горски пожари, влошената екологична обстановка, нападенията на насекомни вредители и широкото разпространение на някои гъбни заболявания по дъбовете в значителна част от разположените в по-ниските части на страната издънкови дървостои доведоха до масово съхнене. То влоши тяхната структура и общата биологична продуктивност. През периода 1996-2007 г. изведените санитарни сечи съответстват на периоди на засушаване на климата и горски пожари и имат променлива тенденция - бележат връх през 1999 г. и спад през 2003 година.

Изпълнението на проведените възобновителни сечи по площ в издънковите гори за превръщане спрямо предвижданията на лесоустройствените проекти за периода 2000-2007 г. от 73.6 % през 2001 г. (отчет 5 ГФ) достига до 122.3 % през 2006 г. и 112.3 % през 2007 година. Необходимо е да се отбележи, че отчетът се прави без да са извадени проведените санитарни сечи в зрелите насаждения, но тези сечи почти във всички случаи имат възобновителен характер. Това се потвърждава от значителния дял на сечите с естествено възобновяване спрямо всички възобновителни сечи. Този дял бележи постоянно нарастване и от 71.2 % през 2000 г. достига до 95.6 % през 2007 г., което е гаранция за устойчивото стопанисване на издънковите гори. Значителният ръст на проведените възобновителни сечи е следствие от предприетите мерки за оползотворяване на изключително доброто семеносене на цера и блауна през 2003 година.

Въпреки добрите тенденции, в практиката все още продължават да се допускат някои пропуски, като: водене на възобновителни сечи без осигуряване на достатъчно подраст или без той да е укрепен; след подпомагане на възобновяването не се провеждат своевременно лесовъдски мероприятия като изсичане на подлеса и освобождаване на подраста от склона; изредените места не се попълват след окончателните сечи; повреденият подраст не се изрязва „на пънче“. Все още недостатъчно приложение намират постепенно-котловинната и неравномерно-постепенната сеч. Масовото възобновяване на някои типове церова гора през 1991 г., особено повсеместното възобно-

вяване през 2003 г. на цера и благуна, налага отново да се преценява мястото на цера в бъдещия състав на младите семенни гори. Възприе се естественият церов погравст да се използва, като се формират млади и жизнени чисти и смесени церови насаждения. За Североизточна България е разработена и се прилага програма за ускорено превръщане чрез извеждане на постепенните сечи в церовите гори, включително и окончателните фази. Реабилитацията на цера до голяма степен отговори на новата концепция за устойчиво и природосъобразно стопанисване в условията на

Горският комплекс Тасладжа на ДЛ - Горна Оряховица, е като жив учебник по превръщането на издънковите гори в семенни

силно засушаване, защото видът прави устойчиви и жизнени формации, където са налице условия за интензивно протичане на естествения възобновителен процес. Още повече практиката показва, че тоталната подмяна на цера на тези месторастения е трудно осъществимо, скъпо и нецелесъобразно от екологична гледна точка мероприятие. От гледна точка на горската икономика това не е оправдано поради ниската потребителна стойност и незначителния пазар на церовата строителна дървесина. Това води до малка доходност върху сравнително богати месторастения. Разбира се, не можем да бъдем сигурни, че през следващите години нови технологии и потребности няма да променят нещата. От друга страна, се наблюдава увлечение за подценяване на възможностите в процеса на превръщане да се осигури в по-голяма степен участието на дървовете в бъдещия състав на младите семенни гори.

В останалите издънкови гори (главно дъбови) през последното десетилетие работите по превръщането продължават да протичат по-бавно. Възобновителните процеси изостават, влошава се възрастовата структура, растежът и устойчивостта на много насаждения. В тях на преден

план излизат въпросите за възобновяването, за преоценка на производствените цели и най-вече за активна лесовъдска работа.

Горскостопанската дейност вече се извършва на пазарни основи. Търсенето и предлагането на дървесина от горите за превръщане определят обема на лесовъдските мероприятия и темпа на превръщането им в семенни. В това отношение се наблюдава повишено търсене на дървесина за огрев като възобновим енергиен източник. След извършените реорганизации в дървопреработвателните предприятия вече има търсене и на дървесина за техно-

логична преработка.

Защитата на интересите на обществото прегопределя при издънковите гори да се прилагат разнообразни лесовъдски системи и методи за стопанисване като алтернатива на досегашните методи за превръщане чрез реконструкция и удължаване на турнуса на сечта. Научните аспекти на стопанисването на

тези гори най-общо са решени. Налице е и богат практически опит. Усилията в бъдеще следва да се съсредоточат върху екологичните, икономическите и социалните аспекти на стопанисването. При стопанисването на издънковите гори прилагаме лесовъдски системи за формиране на смесени по състав високостъблени гори с хетерогенна структура, основани на естественото им възобновяване и осигуряващи запазването и възстановяването на природното биологично разнообразие. В начален етап е прилагането на горската сертификация, която регламентира дефинитивно изисквания за устойчиво стопанисване и развитие на горите и горското стопанство. Това изискване ограничава до минимум трансформирането на естествените гори в горски култури и необоснованото (според лесовъдската наука) разместване на местните дървесни видове и използването на екзоти. Едновременно с това ще се съобразяваме с капацитетните възможности на преработващата промишленост и търговията и ще предприемем мерки за повишаване на този капацитет чрез пропаганда, обучение и други. Ще се съобразяваме със социалните функции на тези гори чрез участие на обществеността при планирането и вземането на решения.

През последните години щетите от горските пожари се превърнаха в основен проблем, на който се обръща все по-сериозно внимание. През особено тежки години в най-засегнатите страни (Португалия - 2003 и 2005 г. Гърция и Италия - 2007 г., и др.) горските пожари достигнаха до степен на заплаха за сигурността им. Същото може да се отбележи и за България през миналата година. След периода 2003-2005 г., когато е отчетен сериозен спад на броя и площите в страната, засегнати от горски пожари, през 2007 г. те отново достигнаха критични нива, най-вече през пролетта и лятото, когато бяха ангажирани всички ведомства и организации, имащи отношение към опазването на горите от пожари. В най-голяма степен обстановката постави пред изпитание структурите и специализираните териториални звена на Държавната агенция по горите, които изнесоха основната тежест за предотвратяването и потушаването на горските пожари. Може да се каже, че колегията се справи с чест с трудната ситуация, като със своите действия не допусна още по-сериозни щети за горския фонд на страната.

ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ ПРЕЗ 2007 година: статистика, анализ, превенция

Владимир КОНСТАНТИНОВ - началник на сектор „Опазване на горите от пожари“ в ДАГ

След 2000 г., когато е най-големият брой на пожарите в страната, се нареди 2007-ма - съответно 1710 и 1479 броя. Същото се отнася и за опожарените площи - 57 406 ха и 43 000 ха (от които 7000 ха върхов) са засегнати от пожари през тези години. Цялата 2007 година бе особено тежка и поради факта, че още през зимните месеци в горите са регистрирани незапомнени през годините брой и площи, засегнати от пожари - само от януари до края на март те бяха над 510, на площ повече от 6600 хектара. Това е рекорд за този период на годината. Ситуацията през втората половина на юли и август придоби кризисен характер и доведе до обявяване на бедствено положение в цели области на страната. При неконтролируемото разпространение на пожарите имаше и човешки жертви. Официално от правителството на България бе поискана и външна помощ от ЕС, Русия и Турция за справяне с обстановката. С оглед на критичната ситуация на целия Балкански полуостров и източната част на Средиземноморския басейн, съседните страни не можаха да окажат помощ в овладяване на пожарите в нашата страна. От Русия бе изпратен оборудван самолет за гасене на горски пожари - Ил-76, който веднага се включи в борбата с огъня.

Преките щети от пожарите в ГФ за 2007 г. са оценени на почти 10 млн. лева.

При анализ на данните за последните 15 години ясно се забелязва и цикличност в броя и площта на горските пожари, през ясно очертан период от седем години - съответно 1993, 2000, 2007. Тези години се характеризират с изключително високи летни среднодневни температури и продължително засушаване. При очаквани и в бъдеще големи амплитуди в абсолютните стойности на температурите в страната, както и на редуване на периодите на продължително засушаване с такива на наднормени валежи, е важно да се изпълняват редовно и в пълен обем предвидените превантивни мероприятия

за опазване на горите от пожари. През сухите и горещи години (подобни на 2007 г.) опасността от възникване на неконтролируеми пожари ще нараства и поради натрупването на голямо количество горивни материали от предходните влажни периоди.

От регистрираните през 2007 г. 1479 броя горски пожари най-много бяха през юли - 529, и март - 339. Това очерта и характерните два пика в броя и площта на горските пожари - пролетен и летен. Най-много площи са засегнати в РУГ - Берковица - 8094 ха, РУГ - Кърджали - 6745 ха, и РУГ - Ловеч - 6653 ха, следвани от Регионалните управления на горите в Стара Загора - 5231 ха, Сливен - 4403 ха, и София - 2717 хектара. Сред сериозно засегнатите Регионални управления бяха и Бургас, Велико Търново, Кюстендил, Пазарджик и Пловдив.

Основните причини за възникване на горски пожари през последната година бяха следните: опожаряване на растителност (стърница и ливади) - 49 %, небрежност - 29 %, умишлени - 5 %, естествени - 1 %, неизвестни - 16 %. Повечето от пожарите, определени като неизвестни, също се дължат на небрежност при палене на стърнища. Особено тревожно е, че повече от 75 % от пожарите са възникнали извън границите на горския фонд и впоследствие са се прехвърлили в горите. В почти всички случаи на подозрение за умишлено предизвикване на горски пожар са изпращани сигнали от държавните лесничества и държавните дивечовъдни станции до следствените органи или прокуратурата. Досега не разполагаме с информация от разследващите органи и съда за доказан случай, при който да е предизвикан горски пожар с цел прикриване на незаконна дейност в горите.

Тенденцията на увеличаване на броя на пожарите след 2006 г., както и на опожарените площи, основно се дължи на:

♦ Рязка промяна в метеорологичните условия спрямо периода 2003-2005 г. - изключително суха и топ-

ла зима в комбинация с много високи среднодневни температури и продължителното засушаване през август-септември.

- ♦ Неизпълнение на предвидените противопожарни мероприятия и неспазване на утвърдените планове за действие при гасене на горски пожари от собствениците на гори извън държавния горски фонд (предимно на ОГФ).

- ♦ Продължаващо самоволно и безразборно палене на стърнища и липса на достатъчно минерализовани ивици покрай житните блокове в близост до горския фонд.

- ♦ Практическа липса на организирани от местната власт доброволни формирования.

- ♦ Слаб контрол върху земеделските територии от страна на местната и изпълнителната власт.

- ♦ Неусвояване в пълен обем на предоставените средства за изпълнение на противопожарните мероприятия, предвидени в държавния горски фонд.

- ♦ Липса на специализирани високопроходими автомобили за патрулиране и първоначална атака на горски пожари, както и на достатъчно защитни облекла за участниците в противопожарните ядра на ДЛ и ДДС.

- ♦ Недостатъчна ефективност на съществуващата система за откриване, оповестяване и първоначална атака на горските пожари.

- ♦ Недобра координация и взаимодействие между всички министерства, ведомства, органите на местната власт и други юридически лица, имащи задължения или възможности за участие в ликвидиранията на пожарите.

- ♦ Липса на специализирани авиосредства за осъществяване на наблюдения, разузнаване и непосредствено гасене на горски пожари през пожароопасния сезон.

Изпълнение на противопожарните мероприятия

За най-неотложни противопожарни мероприятия през 2007 г., съгласно разчетите на РУГ, бяха необходими около 2.4 млн. лева. След проведен преглед на финансовите разчети за противопожарни мероприятия бяха утвърдени над 1.7 млн. лв. (със средствата за пожаронаблюдатели). Разчетите бяха получени в РУГ с официално писмо в края на май, а изпълнението реално започна след средата на юни. Закъснението не може да бъде наваксано до средата на юли, когато всички усилия се насочиха към пожарогасителни действия. Неоправдано е, че през 2007 г. има неусвоени средства в размер на над 160 000 лв., основно в Регионалните управления на горите Смолян, Благоевград, Пазарджик, София, Ловеч и Берковица.

През 2007 г. започна осигуряването на участниците в противопожарните ядра на РУГ, ДЛ и ДДС със защитни облекла, които да бъдат използвани при гасенето на горските пожари. По различни причини част от предоставените средства не бяха усвоени. В РУГ - Бургас, Смолян и Шумен не бяха направени никакви постъпки за усвояване на средствата. В други заявки бяха направени в края на декември и останаха неплатени поради изчерпване на средствата в този период.

Изпълнените през годината противопожарни мероприятия в ДГФ в голяма степен изиграха ролята си по предназначение и ефективността им може да се отчете като добра. Необходимо е да се подобри контролът по качеството на изпълнението им, особено когато те се изпълняват по социалните програми с ръчен труд.

За разлика от ДГФ, в останалите видове собственост в горите противопожарни мероприятия продължават да не се изпълняват. Особено тревожна е тази практика в общинските гори, главно в Харманли и Хасково. Голяма част от засегнатите от пожари масиви бяха именно общинските, в които не са изпълнявани превантивни мерки от години. Не се налагат и санкции, независимо че в Закона за горите (чл. 106) са предвидени такива. Съвместният контрол с НС „ПБЗН“ за изпълнение на противопожарни мероприятия в недържавните гори трябва да бъде засилен.

Приоритетни задачи за 2008 година

- ♦ Стартиране на процедурите за избор и доставка на специализирани високопроходими автомобили за патрулиране и първоначална атака на горски пожари.

- ♦ Своевременно осигуряване на необходимите средства за противопожарни мероприятия.

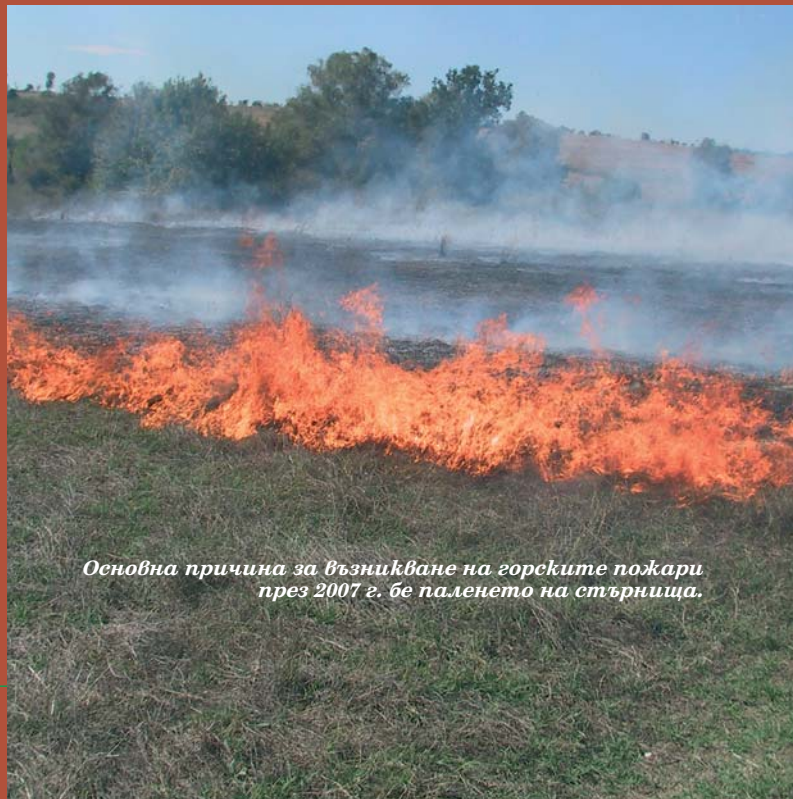
- ♦ Дооборудване на участниците в противопожарните ядра със защитни облекла.

- ♦ Засилване на контрола по изпълнение на противопожарните дейности.

- ♦ Превантивна дейност за опазването на горите от пожари сред обществеността и подрастващите чрез нагледни материали, брифинги и изявиления пред средствата за масова информация, обучение.

- ♦ Разширяване на видеонаблюдението със специализирани камери на горските територии на повече от едно РУГ.

- ♦ Стартиране на подготовката и представяне на проекти за усвояване на средства за противопожарни мерки от структурните и други фондове на Европейския съюз.

Основна причина за възникване на горските пожари през 2007 г. бе паленето на стърнища.

Увеличаване на медоносната растителност

Климатичните условия и богатата гървесна и храстова растителност способствали още в дълбока древност у нас да се развие пчеларството. Пчелните продукти били пълноценна храна и лек, които намирали пазар в много страни по света. Векове наред по нашите земи пчеларството процъфтявало.

Особено голямо развитие пчеларството получава през 80-те години на миналото столетие. Количеството на пчелните семейства тогава надхвърли 750 000 броя. За това развитие допринесе много създаването по това време от горското ведомство медоносна растителност. Залесяванията в страната годишно са се извършвали на площ повече от 500 000 дка, като около 20 % са били заети от акация, липа и други гървесни и храстови медоносни видове. Във всяко горско стопанство е имало залесителни бригади, които създават култури и се грижат за тях. Освен това в залесяването са били привлечени учениците от почти всяко населено място и по традиция по време на Седмицата на гората хиляди хора са участвали в създаването на нови гори. В началото на новия век трябва да признаем, че това вече е история, а не продължаваща традиция. Залесяванията, които не надхвърлят 40 000 дка годишно, означават само едно - площта на залесяването е 10 пъти по-малка от 80-те години на XX век. Фактически и фуражната база за пчеларството намалява - по-малко площи за нови залесявания, унищожени са голямата част от овоцните градини, противоерозионните залесявания с акация, които се извършваха около населените места, са преустановени. В селското стопанство при слънчогледа се използват вече генно модифицирани сортове, които нямат нектар и от тях пчелите не могат да събират почти нищо. Площите със залесената по-рано медоносна гървесна и храстова растителност се изсичат и унищожават. Тенденцията за намаляване на фуражната база към развитието на пчеларството е налице. България вече е член на Европейс-

кия съюз и по предложение на нашата страна е приета тригодишна програма за развитие на пчеларството. Отпускам се средства за стимулиране на този подотрасъл и се очаква тези субсидии да

● Необходими са национален проект и национална политика

помогнат пчеларството да увеличи своята материална база. За да се реализира това развитие, е необходимо обаче да се увеличи фуражната база от медоносна растителност.

Досега залесяванията в нашата страна, в това число и на медоносната гървесна и храстова растителност, са извършвани от горското ведомство. Пчеларите като ползватели почти не са били привлечени в залесителната дейност. Условията обаче се променят и

сега от страна на пчеларската общност има голям интерес и желание да се включи в създаването на нови площи с медоносна растителност.

Досегашният опит показва, че за да се реализира успешно национална програма за развитието на пчеларството през следващи-

те три години, е необходимо тя да бъде съпътствана и от национална програма за увеличаването на фуражната база от медоносна растителност. Държавната агенция по горите и Министерството на околната среда и водите имат интерес от увеличаването на площите с медоносна гървесна растителност.

Обединяването на усилията на лесовъдите и пчеларите, както и на природозащитниците, би дало изключително полезен ефект. Би се постигнало създаване на гържавна политика в тази област, каквато вече се провежда в Унгария. В тази страна това е успешна практика, иницизирана и осъществена съвместно от лесовъдите и пчеларите. Създадени са хиляди декари акациеви гори, в които се произвежда правостъблена висококачествена акациева гървесина,

а пчеларите събират хиляди тонове акациев мед. Унгария стана първият износител на този вид мед, което носи на страната и на населението големи приходи.

У нас имаше период, когато интересът към акацията като бързорастящ гървесен вид беше много голям. Очакваше се високо производство на качествена акациева гървесина за минната промишленост и за развиващото се лозарство. Установи се обаче, че част от акациевата гървесина у нас е кри-

востъблена, а в акациевите насаждения на възраст 20-25 г. се появява суховършия. Тези и други причини намалиха интереса към акацията. Междувременно проведените селекционни и други изследвания показаха, че е възможно акацията да дава високи прави стъбла, а отделните клонове да цъфтят по-рано или по-късно, с което се удължава периодът на събирането на нектар от пчелите.

В Института за гората при БАН е завършен международен научен проект за акацията, който между другото показва, че това е незаменим дървесен вид за залесяване на табани и рекултивиране на терени, нарушени от минната промишленост. У нас има създадени акациев култури с внесени от Унгария клонове с ценни дървесни и пчеларски качества. От Станцията за бързорастящи дървесни видове - Свищов, са извършени съответни проучвания и има готовност разсадникът на станцията да се превърне в база за производство на съответен ценен посадъчен акациев материал. Има научна основа да се създадат нови акациев насаждения с по-добри качества от досега създаваните. Доскоро се смяташе, че в лозарството с успех могат да се ползват железобетонните колове. Последните проучвания показват обаче, че постепенно желязото от тези

колове се окислява и екологически замърсява гроздето и съответно - произвежданото вино. Оказва се, че и за лозарството по-добри са акациевите колчета. Всичко това налага преосмисляне на лесовъдското отношение към акацията.

ОТКЪДЕ МОГАТ ДА ДОЙДАТ СРЕДСТВАТА?

Европа е заинтересована да получава висококачествен мед и други пчелни продукти. Ето защо е необходимо да създадем национален орган за изпълнение на проекта. С подкрепата на Министерството на земеделието и продоволствието, Държавната агенция по горите и Министерството на околната среда и водите могат убедително да бъдат поискани средства за увеличаването на базата от медоносна растителност в страната. Очаква се, че ЕС ще отпусне необходимите средства. Източник на средства могат да бъдат и програмите за развитието на селските райони. Час по-скоро Народното събрание трябва да реши и въпроса за възстановяването на стопанската дейност на лесничествата. Доходите от дървесина, ловен туризъм и други дейности ще позволят на лесничествата да заделят средства за залесявания и възстановяване на съществуващите по-рано 20 % площи, заети с медоносни дървес-

ни видове.

ЗЕМИ ЗА ЗАЛЕСЯВАНЕ

В държавния горски фонд има много пустеещи и незаети площи, собственост на общини или граждани. Тези земи могат да бъдат предложени за залесяване. Това могат да извършат комисион от лесовъди, пчелари и представители на общините по места.

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРОЕКТ ЗА УВЕЛИЧАВАНЕ НА ПЛОЩИТЕ С МЕДОНОСНА РАСТИТЕЛНОСТ

За реализирането на проекта е необходимо да се създаде национален орган, в който по подобие на Унгария да се привлекат специалисти лесовъди и учени, представители на пчеларските организации, представители на МЗП и МОСВ. Този орган следва да има представители по области (комисии), които да поддържат контакт с лесничествата и пчеларските организации.

Националният орган би следвало да се оглави от министър или най-малкото от зам. - министър. Дейността по този проект ще подпомогне изпълнението на тригодишната Програма за развитието на пчеларството в страната.

Проф. д-р Георги ЦАНКОВ

Нови книги

И. Иванов, Лечебните свойства на растенията, Издателска къща „Жанет 45“, 2007, 598 с.

Книгата „Лечебните свойства на растенията“ е адресирана към широка аудитория с достъпния си език и богати илюстрации.

Съдържа информация за морфологията на растенията, тяхната класификация, методи за събиране, сушене и съхранение.

Включени са над 300 диви и културни растения, систематизирани по разпространение, описание, съдържание, използваема част и свойства.

Книгата описва формите на приложение на билколечението и включва фенологичен календар на билкосъ-

бирането.

Описано е приложението на растенията в хуманната и ветеринарната медицина при различни болести и оплаквания.

Включен е илюстриран речник на научните названия и термини, както и азбучен указател на българските имена и на научните наименования, които предоставят възможност за лесен достъп до търсеното растение.

Списък на забранените за събиране видове през 2006 г. и на видовете в ограничителен режим на ползване допълва информацията в книгата.

Авторът - г-р инж. Иван Иванов, е дългогодишен преподавател в Техникума по горско стопанство - Велинград, работил е и в чужбина, като през своя трудов и творчески път е участвал в много изследователски експедиции, свързани със свойствата на лечебните растения.

Уникалният труд е своеобразен принос не само към алтернативната медицина, но и към книжнината, свързана с богатството на нашите гори.

„Актуалното“ през годините...

Естествено „най-актуална“ във всеки трети брой на нашето списание винаги е била предстоящата Седмица на гората. Нещо като Нова година по „лесовъдския календар“. Времето, когато природата пак се обновява, а горското съсловие прави своята трудова равностметка. Тази равностметка обикновено има празничен характер с елементи на делничност в частта за предстоящото, често описвано с думите нов закон, нова стратегия, ... „нова подредба на горския дом“.

Лесовъдите заслужават своята красива Седмица

1992

Горите са отрасъл който за съжаление все още е като „черна кутия“ за обществеността. Представата за работата на лесовъдите е крайно ограничена, вероятно, от една страна, защото е много специфична, а от друга, защото лесовъдите са скромни и тихи хора професионалисти, които никога не са имали амбициите да се големият и самоизтъкнат, Парадоксалното обаче е, че в китната планинска България трудно може да се намери гражданин, който по един или друг начин да не е свързан с гората и с природата, и в същото време трудно може да се намери гражданин, който да има реална представа за доброто и лошото при стопанисването на горите. А когато човек няма реална представа, той обикновено изопачава и доброто, а вижда само лошото.

Вярно е, че много гора се изсече. Но вярно е, че и много се създаде. Ако теглим чертата, равностметката е положителна - сега в България има толкова много гора, наистина все още млада, колкото не е имало от столетия.

Вярно е, че гората навремето бе национализирана, но днес световната тенденция е горите да стават гържавни, защото лесовъдство на парче не се прави. А в България мнозина гледат към зеленото богатство, като зад гърба си гържат брадва. Само лесовъдите гържат фиданката. С този факт трябва да сме наясно. Надяваме се, че с брой трети на сп. „Гора“, посветен на Седмицата на гората, ще запълним една празнина в представите на българската общественост за труда на лесовъдите.

1994

Два пъти празнувахме Трифон Зарезан. Един път, но с госта шум по медуите, Свети Валентин (между другото, нашият православен календар, тъй богат на именници - мъже, почита отделно само Света Валентина). Хората охотно зачетоха и виното, и любовта.

Сега ще честваме гората. В два славянски езика думата „гора“ е от жен-

ски род. Символично е. Защото от гребността българинът нарича гората закръпница, кърмилница. И майка. А тук ни е и противоречието, странната жилка на българската душевност. И към гората се отнасяме като към майката - и най-сентименталните слова, и най-грозните клетви все връз нейната глава отиват.

Някакъв инстинкт обаче, синовен ще да е, кара всеки да се хвърля в нейна защита. Като чуе думата „сеч“, мало и голямо, селско и градско, а най-вече политическо, се разтреперва от възмущение. Като чуе „отстрел на дивеча“, забравя, че по улиците се „отстрелват“ хора.

„Да би гора говорила, не би я секли гърварите“ - проплаква една народна песен. Но ако сега нашата гора проговори, нейната жалба би била: „Отгледайте ме!“ А това за лесовъда значи - изведете нужните сечи. Та питайте лесовъда, барем на празника, мисли ли и лошо на майчицата, като я сече!

И отново за празника. Пак така, разкъсван, може би, от противоречиви чувства - на вина и преклонение, българинът захвана (през 1925 г.) да чества Празника на залесяването, после - Седмицата на гората. А сега да си припомним, че най-интересното в него е, че той не започва с веселба, ами с труд. Първо да се засади гърво, а после - празнуването.

Наздраве, на всеки, който създава и пази гората!

Наздраве, на всеки, който от 4 до 10 април ще се сети за лесовъда!

2003

В навечерието на тазгодишната Седмица на гората научихме, че има хора, които не знаят защо честваме Нейно Величество Гората през първата - цяла, от 7 дни, седмица на април. Имате възможност да освещите пролетно духа си, като прочетете на втората корица за историята на Празника.

Първите месеци от годината не опровергаха тенденцията на последните години - да лягаме със закон, а да осъбваме с промените в него. Не

че това не трябва да става, но въпросът е докога ще става? А и законите имат нужда не от леко почистване, а от основен ремонт. Признато бе, че със залесяването могат да бъдат гръмнати два заека - ще се създадат нови гори и нова работа. В разгара сме на залесяването, което тихо и полета стана всенародно дело на безработните. По баурите на страната вече шества многобройната им армия и шета с мерака на млада домакиня, която вдига госта прах и шум. И понякога успява и да изчисти. Запретнали сме ръкави и за подредба на „горския дом“, който, се надяваме, да стане по-комфортен за децата ни. Как да стане това, ще отговорят архитектите на Националната горска стратегия.

2004

Седмицата на гората тази година ще празнуваме от 5 до 11 април, за 79 път. В огърлицата от юбилейни дати - 125 години горска служба, 105 години горски печат и 95 години лесовъдска организация, тази Седмица остана празник не само наш, но и на всички. Още с първите си проявления Празникът на залесяването е бил обществено събитие. През тази година той отново ще започне оттам, откъдето тръгна първата изява на 12 април 1925 година - от площада пред храм-паметника „Александър Невски“.

Съвременето обаче наложи своя отпечатък на празника. Тогава площадът е бил зает с ученици, защото инициативата, уредена и със закон, се провежда от двете министерства - на земеделието и гържавните имоти и на просвещението. Сега на площада ще има горски стражари. А министерствата, с които най-вече работим за добруването на гората, са на труда и социалната политика и на вътрешните работи.

Нашите празници трудно могат да бъдат различни от делниците, но мисията си в тези трудни времена лесовъдите изпълняват изключително достойно. И заслужават своята красива Седмица.

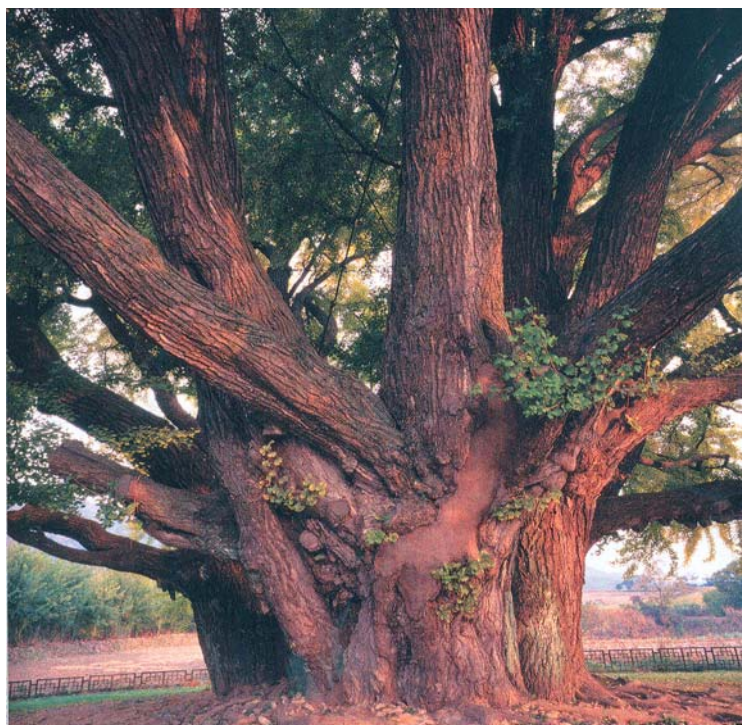
Честит празник!

Екзотичният свят на дърветата

◀ Най-високото палмово дърво в света (*Ceroxylon quindiuense*) расте на 4000 м н.в. в Колумбийските Анди. Съдържа восъкоподобни сокове. Застрашено е от изчезване поради изключително трудното му възобновяване.

Драконово дърво (*Dracaena draco*) е ендемит за Канарските острови. Достига възраст до 3000 години

◀ Огромно гинко билоба (*Ginkgo biloba*) от Южна Корея, съхранило лечебните свойства на вида от времето на динозаврите - 250 млн. години

Горите по света

Южноафриканската Република (ЮАР) се намира в най-южната част на Африка - вторият по големина и по население в света континент след Азия, и е една от 61-те политически територии на черния континент, от които 53 са независими. Заема площ 1 219 912 км², почти 11 пъти по-голяма от България.

ЮАР разполага с 1.3 млн. ха гори, като основна част от тях заемат борове (*Pinus spp.*) с около 54.1 %, 97.9 % са плантации, а 2.1 % - полуестествени и естествени гори. В

страната преобладава частната собственост с 62 %, а държавната е 23 на сто.

Горските ресурси в ЮАР заемат 1.5 % от брутния вътрешен продукт (БВП), 5.5 % от частта на индустриалния БВП и 4.7 % от целия експортен БВП. Горската индустрия има добив от 19 млн. м³ дървесина годишно и се очаква до 2025 г. да достигне до 30 млн. м³. От 1.3 млн. ха гори

цент сертифицирани гори е, разбира се, техният малък запас.

Едно от лимитиращите условия за разпространението на горската растителност в ЮАР е климатът, характеризира се като тропичен на север и субтропичен на юг. Средните годишни температури и валежи са в района на градовете Кейптаун (16.5 °C/508 мм), Дърбан (20.6 °C/1008 мм), Йоханесбург (16.2 °C/769 мм), разположени от най-южната част на страната до

Република Южна Африка: ГОЛЕМИТЕ ТРИ ЗА УСТОЙЧИВО СТОПАНИСВАНЕ

използвани основно като суровина за хартия и дървени трупи (Западен Кейп е главният регион за стопанисването на борове поради факта, че държовите са доминиращи през зимата, за разлика от други горски райони на страната, в които държовите са предимно през лятото), евкалиптите (*Eucalyptus spp.*) с 3.8 % - за производството на хартия и целулоза, и акацията (*Acacia spp.*) - 8.1 %, която намира приложение в хартиената и възлишната индустрия. Евкалиптите са интродуцирани от Австралия заради по-бързия им растеж и по-твърдата дървесина от борове, като в миналото са били засаджани в естествените месторастения или в огромни плантации. Днес са ограничени единствено в плантацията, като отново се дава предимство на борове в естествените хабитати. От целия горски запас

42 % са предназначени основно за хартиената индустрия, 35 % - за трупи, и 17 % - за минната индустрия. Основната продукция на един хектар годишно за бора и евкалипта е съответно 15 и 21 куб. метра.

Майкъл Едуардс - председателят на Организацията на лесовъдите в ЮАР, която е с над 2500 членове (това са над 90 % от всички регистрирани дървопроизводители), на Международния симпозиум на студентите по горско стопанство през 2007 г. нарече основният принцип при стопанисването на горите в ЮАР „Големите три за устойчиво горско стопанство“ - биосредата, икономическите и социалните аспекти във взаимодействие.

Интересен е фактът, че около 85 % от горите в Южноафриканската република са сертифицирани от Forestry Steward Council (FSC). Една от причините за такъв голям про-

почти северната граница на ЮАР с Ботсуана по източното крайбрежие на Индийския океан. Със средното количество на валежите от 460 мм годишно Южноафриканската република се нарежда между най-сухите страни в света. Северната и западната част на страната са заети основно с двете големи пустини - Калахари и Намиб, а във вътрешните райони са разположени полупустинната савана и пустинята Кару. За сравнение - най-високата температура, измерена в ЮАР, е в пустинята Калахари - 51.7 °C, с годишни валежи 100 мм. В пустинята Намиб е по-хладно заради студено Бенгелско течение - средната годишна температура е около 15 °C, а валежите са оскъдни - 50 мм. Макар да има достатъчно влага в района около Кейптаун, главен фактор за разпространението на горите е идващото от

Млади борови насаждения

Поглед към Драконовите планини

Евкалиптови плантации

Само една група дървета от огромен горски масив е оцеляла след пожар

Антарктика студено атлантическо течение Бенгела. Ето защо горите на ЮАР са съсредоточени предимно по югоизточното крайбрежие на страната, където се разбиват топлите вълни на Индийския океан.

Около 40 % от територията на ЮАР са на над 1200 м над морското равнище. Страната е известна с едни от най-красивите планински вериги в света. Най-необикновени са разположените на изток Драконови планини, които по очертанията си наподобяват назъбен гръб на дракон. Най-високият връх е Табана Нтленява - 3482 м, намиращ се на територията на гържавата Лесото. Тази гълга повече от 800 км планинска верига, разположена като щит по цялата източна част на страната, спира топлите въздушни течения от Индийския океан,

което възпрепятства и разпространението на горите в централната ѝ част. Топлите югоизточни склонове на Драконовите планини с пасатните ветрове донесат годишно в района на Дърбан достатъчно гъжгове, за да бъде един от най-богатите райони на горски ресурси в ЮАР. Това благоприятства източното крайбрежие да е заето от типични савани, а южното - от субтропични гори и вечнозелени храсти, по склоновете на планините - субтропични мусонни гори. Дъждовете и водата за напояване от различни източници са другите фактори, лимитиращи разрастването на горите. Само в този сектор има такъв тип задачи за решаване, за разлика например от производството на захарна тръстика, оползотворяваща почти същото количество вода. Ето защо

при ограничена възможност за разширяване на териториите с гори за задоволяване на нарастващото търсене на дървесина е нужно да има все по-нови генетично подобрени хибриди с бърз растеж и слаба взискателност, като всичко това да е подкрепено с интензивно професионално лесовъдство.

Най-големите проблеми в горския сектор са пожарите, недостатъчните водни ресурси и ... СПИН заболяванията. Само за 2005 г. ЮАР има 3.1 % повреди от пожари от цялата горска площ с общо 41 943 ха изгорели гори. Напояването на плантациите при едно бъдещо разширяване на териториите им би засегнало и други сектори, нуждаещи се от водни ресурси, например култивирането на захарна тръстика.

Инж. Чавдар ЖЕЛЕВ

Горските пожари са бедствие и за горите в ЮАР

Инж. Стефан САЧКОВ

Роден е на 9 април 1937 г. в Белица. Баща му по това време е горски работник. Завършва гимназията в Разлог, служи войник, след казармата записва да следва във ВЛТИ и се дипломира през 1963 г. Младият лесовъд е с афинитет към техниката, привличат го различни механизми. В края на следването взема допълнителни изпити по горска механизация и транспорт, които от следващата година вече са отделна специалност. През август е назначен за началник на горскотехнически участък в ГС - Добринище, но още следващата година става главен инженер. Горите на Добринище са в Пирин, терените са много пресечени, а обемът на дърводобива висок и се залесява по 2-3 хил. дка годишно. Идеална школа за всеки лесовъд, уроците на която инж. Сачков никога не забравя.

След две години е назначен за директор в ГС - Бачево, Благоевградски ре-

гион, но планината, в която започва да работи, вече се казва Рила. Тук е до 1971 г., а след това една година е механик по дърводобива в Комбината по дърводобив и дървообработване в Благоевград.

От 1972 г. е в централното ведомство по горите - отначало в Енергомеханичния отдел на ДСО „Стара планина“, а от 1976 г. в Министерството на горите и горската промишленост.

Цялата му трудова дейност е свързана с техническия прогрес в горското стопанство и механизацията в дърводобива. Случайно или не, инж. Сачков и до днес се занимава с това - като работи в известната фирма „Хускварна“, където отначало е зам.-управител, а после управител на сектор „Продажби“. Сред колегията е известен като първият специалист, проправил пътя на прочутите оранжеви резачки с марката „Хускварна“ в нашите гори.

Поласкан съм, че работя в

- Г-н Сачков, когато говорим за дърводобива през 60-те години на миналия век, вярно ли ще бъде определението, че тогава започва „векът на механизацията в горите“?

- Напълно вярно. Защото съм участник в този процес, който, според мен, много внезапно прекъсна в началото на 90-години. И не само прекъсна, но сега сме свидетели на това, че механизацията в горите се връща в каменната ера. Изключително тъжна работа.

- Вие ли въвеждахте механизацията в ГС - Добринище?

- В Добринище, където започна практическата ми реализация на специалист, заварих доста висок обем на дърводобива - 20-25 хил. кубика, и сериозно за времето си осигуряване на този дърводобив с техника. Сечеше се с моторни триони „Дружба“, имаше три въжени линии „Висен“ с 2000 м дължина, безмоторната въжена линия „Валтелина“. Там попаднах на моя съученик и вече завършил преди мен състудент - Лазар Сланчев, който работеше в РДГ - Благоевград, и беше

много добър специалист по монтажа на въжените линии. Изключително добър практик бе бай Кольо Шопов, един типичен банскалия - висок и як. В такава компания аз получих „закваската“ си на инженер по механизацията. Тръгвах с една еднодневка - торбичка с храна и вода, и по цял ден бях в горите край сечачите и машините. А вечер имах време и за самодейност - играех в театралния състав на читалището. В Добринище се запознах с бъдещата си съпруга.

- В ГС - Бачево, където шест години бяхте директор, не изчезна ли тази „закваска“?

- Напротив, тук се доразвих като механизатор. След като знаех всичко за въжените линии от Добринище, в ГС - Бачево, започнах сам да ги трасирам и да ги строя. Тук обаче започнах и „да надстроявам“ в професията. В гората трябваша пътища - черни камионни пътища се наричаха. Разбрах, че дават банкови заеми, наричани „Малка механизация“. И така Горското стопанство всяка година вземаше заем и в края на годината имахме постро-

ени по 4-5 км пътища. Стана по-леко не само за превоз на дървесината, но започнахме да возим и работниците до обектите. Отначало с камион, после с автобуси - „ПАЗ“, които купихме на старо. През 1965 г. тогавашният министър на горите Мако Даков успя да внесе в страната от Румъния цели 400 трактора „Универсал“. В Бачево получихме два. Дотогава извозът на дървесината от сечищата ставаше с волове и изведнъж един трактор замени 10 вола! Значи имахме нови пътища, нова организация в извоза, обучихме работниците и за първи път създадохме комплексни бригади в дърводобива. Ако нямаше хора като горския надзирател Спас Горелков, може би не бих се справил.

Когато вече бях в Благоевград, внедрихме коробелачни машини. Първата беше в Дървообработващия завод - Белица. Това си беше един сериозен технически преход в дърводобива - трупите почнаха да се белят в самите заводи.

- Значи сега, като ходите по тези места, където е минала младостта Ви, си спомняте за

въжени линии, резачки...

- Не, не! Аз съм лесовъд и сега там е истинска красота - погледът се ширва по зелените склонове, които ние направихме гора от едни стръмни, голи баури. За осем години работа в двете горски стопанства аз имам една нелоша равностметка „в зелено“ - близо 18 хил. залесени гори. С тях се гордея най-много.

- Кога за първи път видяхте резачките на „Хускварна“?

- Спомням си, че за първи път представител на тази фирма от Швеция гоиде в България през пролетта на 1976 г. и с рекламна цел в Парка на свободата (Борисовата градина) направи няколко демонстрации - отрязваше дърветата с лекота и за минути. С няколко колеги от министерството гледахме тези демонстрации. През същата година на Есенния технически панаир в Пловдив разгледахме най-подробно модела „Хускварна“ 444. „Трите четворки“ бе с тегло 5 кг, докато работещите в нашите гори резачки „Дружба“ тежаха 10-12 кг. Минис-

терството на горите и горската промишленост закупи 200 броя и те бяха разпределени по горскостопанските комбинати. ледните сечи. - Защото ни липсва техника - обясни инж. Стамен Димитров, - леки моторни триони. И така бе взето решение за внос на резачките на „Хускварна“. Редовният внос от Швеция започва през 1978 г. чрез Външнотърговското обединение „Лескомплект“. Освен леките „Хускварна“ 444, които бяха най-добри за за отгледните сечи, за редовния дърводобив започват да пристигат моделите 162, 266, 268.

- Ако перифразираме песента на Тодор Колев, „Щил“ го нямаше даже...“. Как се наложи марката „Хускварна“?

- Наистина „Хускварна“ бе първа. Годишно започнахме да внасяме до 2000 броя резачки, вече директно чрез МГТП. Работниците веднага приеха тези моторни триони като много качествен машини - високооборотни, леки, производителни. Два пъти в годината идваше представител на фирмата от Швеция и се срещаше с дърводобивниците на терена, за да види как работят, има ли проблеми. Отначало труг-

ността идваше от това, че при отрязване на дървото работникът трябваше да прикляка на коляно, докато при „Дружбите“ той стоеше прав. Но бързо свикнаха. Във всяко горско стопанство имаше механик, който поддържаше резачките в изправност.

- И така - до промените. Има ли прекъсване в нашите отношения с „Хускварна“?

- Министерството извършваше вноса до 1990 година. През 1991 г. в България бе създадено Представителство на „Хускварна“, оторизирано да сключва договори с клиенти (горските стопанства), които заплащаха цената на поръчките директно на „Хускварна“ - Швеция. През 1992 г. в съда бе регистрирана фирма „Хускварна“ - България ЕООД. Познавате я и днес - дъщерна фирма на световния лидер в горската и градинската техника. Разликата е, че днес работим с наши дистрибутори, които са 80 - магазини и сервиз.

- А каква е Вашата лична био-

свeтoвнaтa импeрия „Хусквaрнa“

терството на горите и горската промишленост закупи 200 броя и те бяха разпределени по горскостопанските комбинати.

- Значи това е моментът, в който в България официално и масово идва „Хускварна“?

- Горското стопанство през 70-80-те години се развиваше много успешно и широкомащабно. В стопанисването на горите настъпи нов момент - отглеждането на млади насаждения. Спомням си, вече работех в министерството, заедно с такива известни специалисти като Дочо Цоневски, Иван Кормушев, Атанас Дарганов, когато в горите навлязоха хиляди моторни триони, хиляди трактори - специализирани за извоз, за строеж на горски пътища, хиляди кранове. Въпреки това насищане с техника, веднъж на Колегиум на министерството министър Янко Марков попита инж. Стамен Димитров - директор на Дирекция „Горско стопанство“, защо не се изпълнява планът за отг-

Инж. Сачков обучава руските колеги от лесничеството в Брянос как работят моторните резачки „Хускварна“

графия в биографията на „Хускварна“?

- Вече 16 години работя само за „Хускварна“. Навремето сегашният управител на фирмата Николай Пецев и аз се запознахме с Гизела Магермайер - управителката на бюрото за Източна Европа, което се намира в австрийския град Линц, и Ото Керер - сервиз-мениджъра. Именно от това бюро през 1992 г. ни поканиха да работим за „Хускварна“. Започнахме от малък офис на „Антим I“ №17, първия магазин и много-много работа, в която включих и моето семейство. Дейността на фирмата е в непрекъснат възход. От миналата година сме в нов дом, който съчетава офисни, сервизни, складови помещения, и прекрасен магазин на площ 1400 м².

Моята работа тук се оказва едно правилно, естествено продължение на професията и след промените в нашето общество и в горите. Чувствам се поласкан, че съм в „Хускварна“ - една световна империя, както тя е наричана в международния бизнес.

Разговора проведе
Светлана БЪНЗАРОВА

Фотоконкурс „Старейшините“

Снимайте и изпращайте, конкурсът продължава!

Столетно благуново дърво в района на ДЛ - Звездец, отдел 423.

Снимка д-р инж. Иван КОСТОВ

IN MEMORIAM

На 12 март почина инж. Пеко Стоянов Панов. Роден е на 21.06.1923 г. в с. Видрар, Трънско, Пернишка област.

Средно гимназиално образование завършва в Трън, а висше - в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през 1948 година. През 1949 г. е назначен за лесничей в лесоустройствена бригада, която изготвя лесокултурен план за водосбора на яз. „Тополница“. През 1950 г. е началник на Секция УПЗ в Трън.

От 1952 г. е назначен за директор на Софийското горско стопанство. Слага се началото на изграждането на мощна Зелена зона на столицата.

От 1955 г. е директор на ГС - Брезник, а от 1956 г. е отново в ГС - София, до 1963 г. като началник-участък, а после като главен инженер. През този период е завършена Зелената зона около столицата и са направени залесяванията при „входните врати“ на София, изградени са технико-укрепителни съоръжения в едни от най-опасните порои на района.

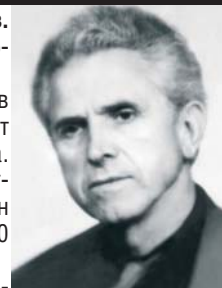
От 1963 до 1968 г. инж. Панов работи в Софийския окръжен съвет. През 1968 г. е назначен за директор на новостроящия се Завод за дървесновлакнести плочи в Сливница, а от 1970 г. - за началник-отдел в ДСО „Стара планина“.

От 1972 до 1975 г. работи в Алжир по борба с ерозията и залесяване на обезлесените масиви на Атласките планини. През есента на 1975 г. се завръща в България и започва работа в сектор „Залесяване, борба с ерозията и озеленяване“ в Министерството на горите и горската промишленост като специалист, след това е главен специалист и завеждащ сектора.

В продължение на 13 години активно се занимава с проблемите на залесяването и борбата с ерозията в цялата страна. През този период са изготвени Националната дългосрочна програма за борба с ерозията, Програмата за създаване на интензивни горски култури, активизира се работата по устройство на горските разсадници.

Инж. Пеко Панов участва като представител на България в международни прояви по линията на FAO при ООН, Европейската комисия по горите, Съвета за икономическа взаимопомощ. Пенсионира се през 1987 година. Награждаван е с високи отличия. Автор е на над 65 статии в печата и на излязлата през 2000 г. книга „Укротените порои в България“.

Поклон пред светлата му памет!

Как възниква Седмицата на гората?

Продължение от стр. 3

рика, където всъщност се корени идеята за подобни празници? Населението на щата Небраска безмилостно унищожавало горите си, докато щатът се превърнал в мрачна пустиня. Осъзнавайки стореното, местните власти въвеждат през 1860 г. със специален закон празник на „Дървосаженето“, който се състоял в това, че в един определен ден учениците от всички училища трябвало да садят дървета. За отглеждането и запазването на посадените дървета до пълното им закрепване се грижели също децата.

През втората половина на миналия век залесяването в България става приоритет на държавната политика. С Разпореждане на Министерския съвет от 4.02.1956 г. първата цяла седмица на април е регламентирана като Седмица на гората. Със залесяванията от началото на века се създават близо 18 000 000 дка нови гори, като насажденията с изключително противоерозионна цел заемат 7 778 000 декара. България е спасена от порои и наводнения, но в началото на новия век отново ставаме свидетели на природни бедствия. Защо? Забравихме ли, че гората е не само дар Божи? Че тя се създава и отглежда с години от лесовъ-

дите, от лесовъдската наука и практика. И всяко безотговорно отношение към нея от страна на държавници и граждани води до ужасни последствия за цялата страна и за всички. Както е било в Небраска, както е било в България и както - да се надяваме, няма да бъде отново...

КЛИМАТЕТ

СУШИЛНИ ЗА ДЪРВЕСИНА

GSM: 088 9 424 678

GSM: 089 8 614 581

www.klimatet.hit.bg

e-mail: klimatet@abv.bg

РЕЧНИК: ИНИ, ОМЕ, ОРА, РАЕ, РИСАК

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 2/2008:

ВОДОРАВНО: „Равина Якоб“. Кан. „Милан“. АНАНОВА. Поети. Арана (Томас). Три. Анина. Кок. Юни. Стадо. Коро (Жан Батист Камий). Акола (Пол). Сатир. Скокове. „Детето“. Ъгъл. Мислител. Ателана. Колата.

ОТВЕЩНО: „Самотникът“. Виери (Кристиян). Оге. ХИЛТИ. Акъл. Наи. Скола (Еторе). Сан. Атов (Камен). Аналема. Акарида. Онано. ДСК. Абана. Село. „На“. Катил. Око. Котета. Авторитет. Ана. КОРОЛА.

Саморасляци

Катаджия спира на пътя стария горски бай Нено Балканджията, иска документите, разпитва го:

- Този автомобил Ваш ли е?

- Частично е мой.

- Е как така?!

- Ами е така, по документи е на жена ми, кара го синът ми, понякога в събота-неделя го взема гръщеря ми, а когато трябва да се ремонтира, е мой.

Неновица към мъжа си:

- Вече не ме обичаш! Преди, когато се връщаше от командировка, веднага тичаше към гардероба, за да търсиш любовник, а сега тичаш направо към хладилника.

Млада фолкпевица изнася концерт в селото на стария горски бай Нено. След изпълнението я викат на бис. После втори, трети, четвърти...

По някое време тя се претрашила да пита:

- Докога ще ме викаете така на бис?

От публиката се извисява гласът на бай Нено:

- Докато се научиш да пееш !

Сегят си горските под сянка и единият се оплаква:

- Жена ми само ми натяква, че съм пиел като смок.

- Нищо чудно - обадил се бай Нено, - като живееш с такава пепелянка.

Wood-Mizer направи „умния

◆ **Заводът на американската фирма Wood-Mizer в Европа приключи 2007 г. с много добри резултати**

Наскоро фирмата, производител на станалите вече популярни у нас хоризонтални банцизи Wood - Mizer, публикува резултатите, постигнати през миналата година: започналото през 2002 г. бързо нарастване на продажбите продължава и през 2007 г., като общо за пет години производството се е увеличило 3.1 пъти. Най-динамично нарастват продажбите в Източна Европа, през 2007 г. - със 73 %, в Западна и Централна Европа - съответно с 36 % и 22 %.

За да отговори на бързо нарастващия интерес, фирмата е построила нов цех за производство на ленти с площ 2400 м² и е внедрила нова технология за закаляване на зъбите на лентите по метода на електромагнитната индукция. По-рано тази технология се е прилагала само в завода на Wood-Mizer в САЩ. Броят на работещите в завода на фирмата, който се намира в Полша, от 178 е нараснал на 260, като през 2007 г. тук са произведени 3 000 000 м банцигови ленти. Коментирайки причините за този ръст, директорът на отдела за продажби г-н Робърт Багински отбелязва, че наред с реализираните проекти (строител-

ство на новия цех, откриване на филиалите в Русия, Великобритания и Норвегия, нови продукти и програми за контрол на качеството), голяма роля е изиграла и изключително благоприятната конюнктура. Строителният бум в големите европейски градове, инвестициите на ЕС в новоприетите страни, активизирането на продажбите в Германия, мерките за намаляване на износа на облага дървесина и за развитие на дървообработващата промишленост в Русия безспорно оказали силно влияние за увеличаващото се търсене на банцизите на Wood-Mizer.

Това принуждава фирмата Wood-Mizer да планира през 2008 г. строителството на още един цех. След откриването му сроковете за производство ще се съкратят на максимум 6 седмици, при 12-15 седмици сега, а броят на произвежданите банцизи седмично ще нарасне на 50.

- Още сега ние работим като един завод за монтаж на автомобили - банцизите се сглобяват на поточна линия от модули - казва Робърт Багински.

Модулният принцип на монтаж означава, че Wood-Mizer произвежда набор от рамки с различна дължина, няколко варианта режещи глави и двигатели с различна мощност. Всеки клиент прави спецификация съобразно своите нужди, като задава дължината на преработваните от него трупи, предназначението - мо-

Добра печалба от нискокачествена и евтина суровина!

SLP

ЛИНИЯ ЗА ПРЕРАБОТКА НА ТЪНКИ ТРУПИ

- Четири банцизи
- Транспортна система
- Диаметър на тропите 100-400 мм
- Дължина на тропите 900-3600 мм
- Тесни банцигови ленти
- Нисък разход на енергия при производството
- Машините могат да се доставят поотделно

Сдвоен вертикален банциг ■
Единичен вертикален банциг ■
Хоризонтален делителен банциг/листач ■
Заръбващ циркуляр ■

www.wood-mizer.eu

WW
by Wood-Mizer

Екотехпродукт ООД
София, ул. «Ф.Ж.Кюри», 79, бл. 314, ап. 8

тел.: 02/865 78 02, 963 16 56, факс: 02/963 25 59
e-mail: ecotech@nat.bg

избор“ SMART CHOICE

билна или стационарна, вида (дизелов, бензинов или електрически) и мощността на двигателя, с хидравлика или без. Предлага се и набор от аксесоари, като устройство за почистване на кората, компютърно устройство за задаване на дебелините, насочващ лазер, седалка за оператора. По същия начин се формира и цената на банцига - към стойността на базовия модел се прибавя цената на избраните опции.

- За да подкрепим нашите клиенти и през 2008 г. - казва Робърт Багински, - ние започваме промоцията Smart Choice (умен избор). Ние знаем, че 80 % от поръчките в Европа са за банцизи с електрически двигател. Затова са избрани 5 най-популярни модела с най-често поръчваните аксесоари - устройствата за почистване на кората и за задаване на дебелините, две машини са с ръчно манипулиране на тропите - LT 15 и LT 20, и три са с пълна хидравлика - LT 20, LT 40 и LT 70.

Тези модели на Wood-Mizer с фиксирана окомплектовка се предлагат на промоционални цени Smart Choice,

значително по-ниски, отколкото за машини по индивидуална спецификация на клиента.

- През 2008 г. нашият завод в Полша ще произведе над 2000 банцига. При такъв голям обем ние можем да намалим производствените разходи, като произвеждаме повече типови модели. Цялата постигната икономия ние предоставяме на клиентите във вид на специалното намаление на цените на тези банцизи. Според мен това е „умният избор“ - и за клиента, и за завода - споделя Робърт Багински.

Терванол®

Кафявооцветена
замазка
за рани

Употребява се
при всички
видове
рани
по горски
и украсни
дървета
и храсти.

Терванол Ф®

Кафявооцветена
замазка
за рани, съдържаща
фунгицид

Ускорява
заздравяването
на раните
и ги предпазва
от нахлуването
на болести
и неприятели.

Запечатва рани
и предпазва
от гъбни патогени

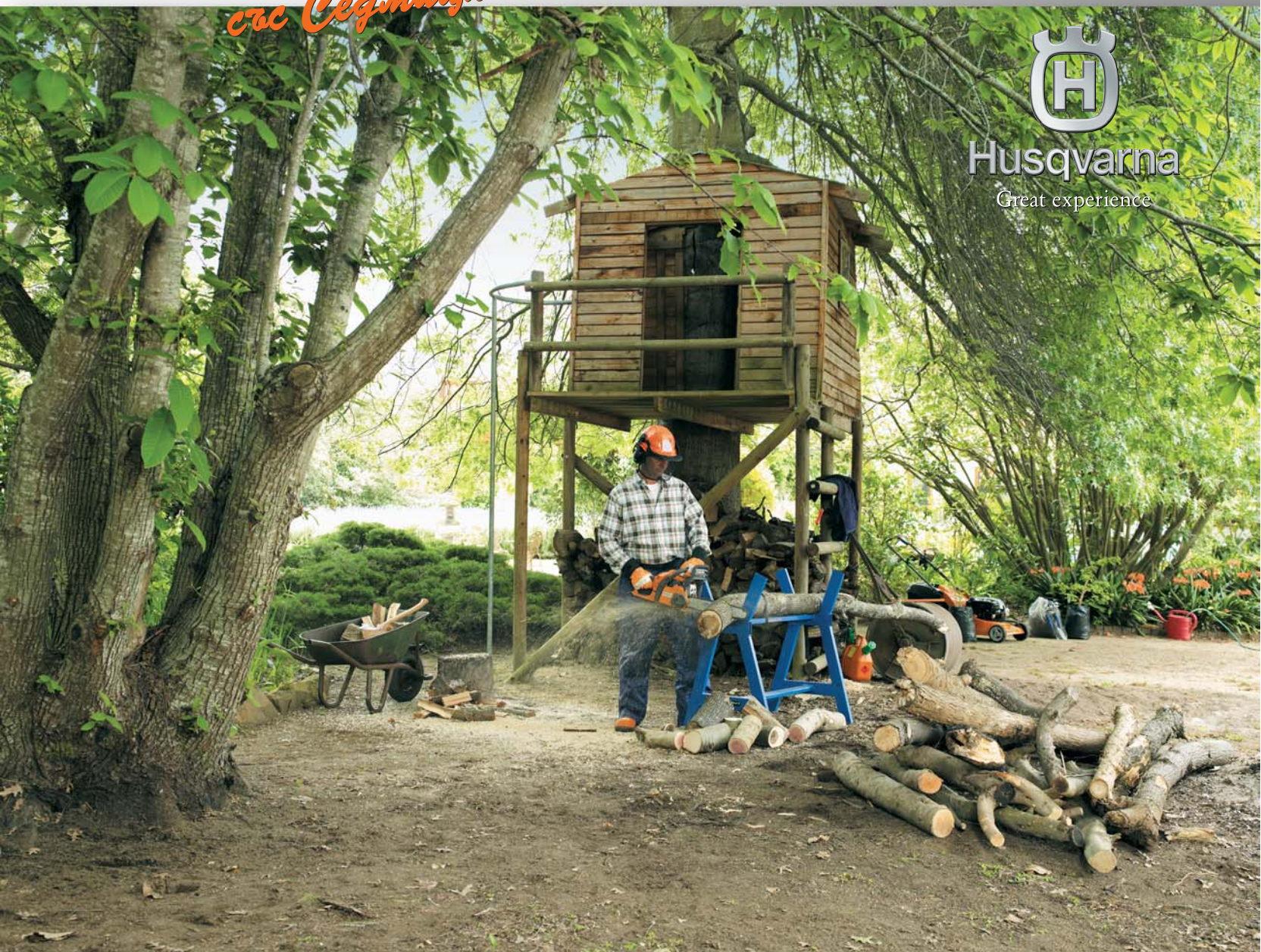
Щелер България ЕООД, 5500 Ловеч, пл. „Свобода“, блок „Кокиче“ - Партер
тел./факс: + 359 68 604 650, GSM: + 359 888 852 441
office@staehler.bg, www.staehler.com

*ХУСКВАРНА поздравява
своите приятели
със Седмицата на гората!*

Husqvarna

Great experience

ХУСКВАРНА - БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ 1797, ж.к. „Младост“-2
ул. „Андрей Ляпчев“ №72
тел.: (02) 8099411, факс: (02) 8099413
www.husqvarna.bg
E-mail: info@husqvarna.bg